

ONDERZOEK DOOR
HEMBYSE ARCHEOLOGIE :
Site Tielt, Kleine Weg

Voorliggend document is een:

- Historisch/archeologisch onderzoek
- Verslag van resultaten (archeologienota of nota)
- Aanvraag toelating vooronderzoek
- Aanvraag onderzoek i.k.v. wetenschappelijke vraagstelling
- Programma van Maatregelen (archeologienota of nota)
- Archeologierapport (vlakdekkende opgraving)
- Eindrapport (vlakdekkende opgraving)
- Privacyfiche (enkel AOE)
- Ander:

MAATREGELEN :

GEEN VERDER ONDERZOEK

**BINNEN DE ZONES VAN DE TE SLOPEN
GEBOUWEN**

INHOUDSOPGAVE

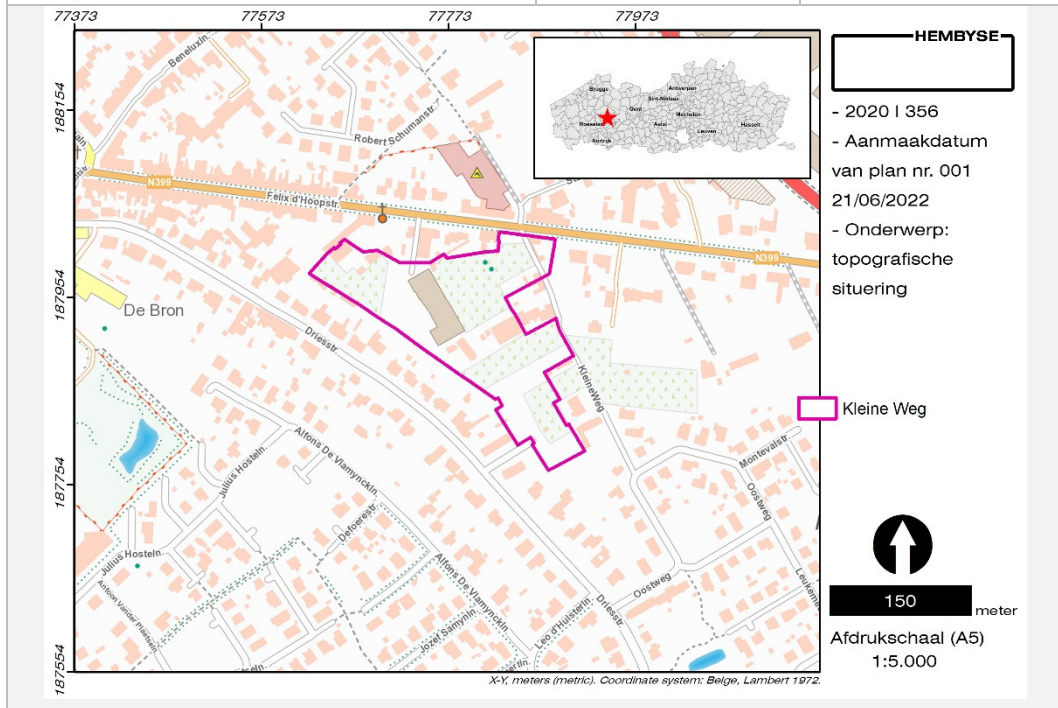
1	Administratieve gegevens.....	4
1.1	Situering van het onderzoeksgebied.....	4
1.2	Projectcodes of ID nummers.....	6
1.3	Betrokken actoren.....	7
1.4	Bewaring van de data	8
2	Staat van het onderzoeksgebied	9
2.1	Afbakening	9
2.2	Geplande toestand.....	10
2.2.1	Originele gewestplan	11
2.2.2	RUP/PRUP/BPA ?	11
2.2.3	Beschrijving geplande werken.....	12
2.2.3.1	Algemene beschrijving.....	12
2.2.3.2	Impact van de geplande werken	13
2.3	Bestaande toestand.....	13
2.3.1	Gekarteerd landgebruik.....	13
2.3.2	Gekarteerde bodembedekking.....	15
2.3.3	Plaatsbezoek	16
2.4	Het archeologietraject.....	22
2.4.1	Beslissingsboom	22
2.4.2	Onderzoeksopdracht.....	23
3	Landschappelijke ligging.....	25
3.1	Algemeen.....	25
3.2	Traditionele landschappenkaart.....	25
3.3	Hydrologie	26
3.4	Topografie	27
3.4.1	DHMVII, 2013-2015	28
3.4.2	Hoogteprofiel	29
3.4.3	Hillshade	31
3.5	Erosiegevoeligheid	32
3.5.1	Potentiële erosiegevoeligheid per perceel.....	33
3.5.2	Afgeleide erosiegevoeligheidskaart.....	34
4	Aardkundige situering	35
4.1	Vraagstelling	35
4.2	Geologie en sedimentologie van het onderzoeksgebied	35
4.2.1	Uitgangspunt	35
4.2.2	Geologisch 3D-model.....	37
4.2.3	Sedimenten uit het Tertiair	38
4.2.4	Sedimenten uit het Quartair	39

4.3	Bodemkundige situering	41
4.3.1	Bodemkaart van België	41
4.3.2	WRB Soil Units.....	43
4.4	Controle van de data.....	45
4.4.1	Referentieprofielen (DOV)	46
4.4.2	Gekende boringen in de DOV	48
4.4.3	Controleboringen	49
4.4.4	Bodemonderzoeken	54
5	Historische en archeologische data.....	55
5.1	Archeologische data	55
5.2	Historische data	58
5.3	Kaarten en luchtfoto's	62
5.3.1	Atlas van Ferraris (1777)	62
5.3.2	Vandermaelen kaarten (1846-1854).....	63
5.3.3	Atlas der Buurtwegen (1840)	65
5.3.4	Popp-kaarten (1830 – 1842)	66
5.3.5	Topografische kaart NGI, 1873	67
5.3.6	Topografische kaart NGI, 1969	68
5.3.7	Orthofoto uit 1990.....	70
5.3.8	Orthofoto uit 2007	70
5.3.9	Orthofoto uit 2018.....	72
5.3.10	Orthofoto uit 2021	73
6	Dataset en waardering	74
6.1	Bestaande data.....	74
6.2	Ontbrekende data	75
6.3	Waardering	76
7	Literatuuroverzicht	78
7.1	Naslagwerken	78
7.2	Online bronnen	80
8	Lijst van figuren	81

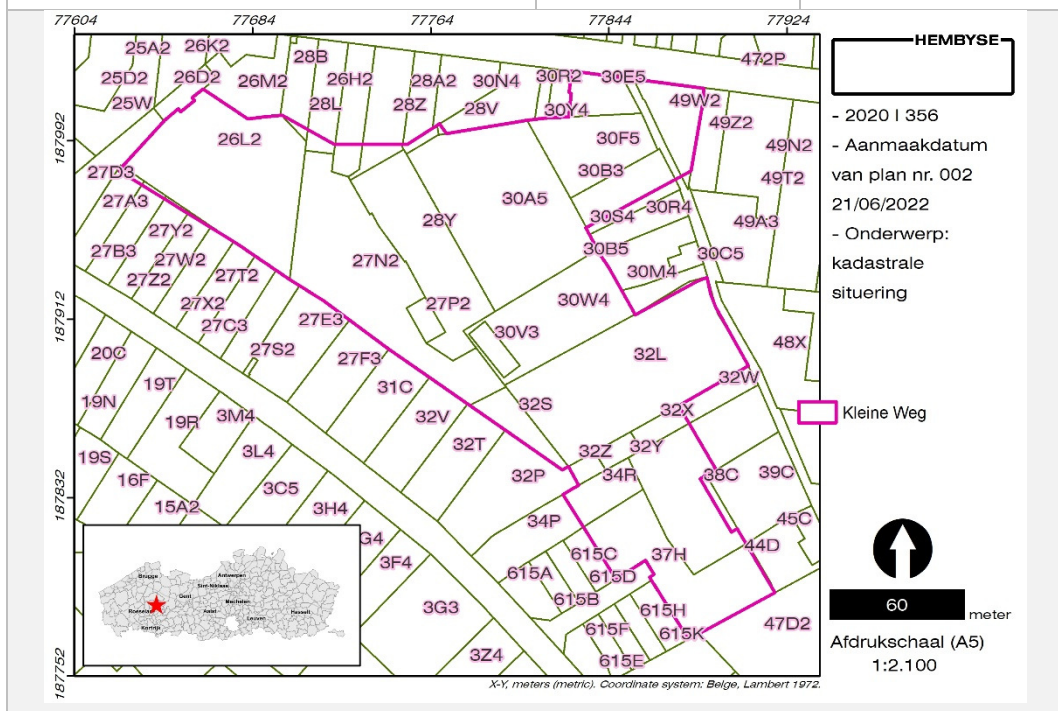
1 Administratieve gegevens

1.1 Situering van het onderzoeksgebied

Gewest	Vlaams Gewest	
Gemeente	Tielt	
Deelgemeente	Nvt	
Straat en straatnummer	Kleine Weg	
Lambert 72-coördinaten	NW	X: 77624,352 x Y: 187979,193 m
	ZO	X: 77946,291 x Y: 187805,324 m
Oppervlakte	39806,950 m ²	3,98 ha
Oppervlakte bodemingreep	4180,45m ²	10,50%

Kadastrale situering	Afdeling	2
	Sectie	F
	Percelen	26I2; 26m2 (partim); 26h2 (partim); 28I (partim); 28z (partim); 28a2 (partim); 30n4 (partim); 27n2; 27p2; 28y; 30a5; 30e5; 30f5; 30b3; 30r4; 30w4; 30v3; 32s; 32I; 32z; 32y; 32x; 34r; 38c; 37h; 49w2

Datum van toekenning van de onderzoeksopdracht aan Hemyse bv	18 september 2020
Situering van de opdracht binnen het archeologietraject	Archeologienota

Wettelijk kader	Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014.
Opgemaakt volgens :	De Code van Goede Praktijk (hierna: CGP) voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en voor het gebruik van metaaldetectoren, werd op 11 december 2015 door de bevoegde minister vastgesteld. Sinds 1 april 2016 vervangt de Code van Goede Praktijk definitief de archeologische Minimumnormen. Sinds 1 april 2019 geldt versie 4.0 van de Code.
Duur van de opdracht	5 werkdagen
Kostprijs van de opdracht (enkel zichtbaar in privacyfiche)	

1.2 Projectcodes of ID nummers

	Projectcode	ID nummer
Bureaustudie (ifv verkaveling)		
Bureaustudie (ifv sloop)	2020 356	
Bureaustudie (ifv stedenbouw)		
Landschappelijk bodemonderzoek		
Verkennde boringen		
Waarderende boringen		
Prospectie met ingreep in de bodem		
Opgraving		
Interne projectsigle Hembyse BV	TIE-KWE	

1.3 Betrokken actoren

Erkend archeoloog (rechtspersoon)	Hembyse BV (OE/ER/Archeoloog/2017/00193)	
Erkend archeoloog (natuurlijk persoon)	Bart De Smaele (OE/ERK/Archeoloog/2015/00070)	
Veldwerkleider	Bart De Smaele	
Assistent-archeoloog/archeologen		
Aardkundige, assistent-aardkundige	Hadewijch Pieters (OE/ERK/Archeoloog/2017/00168)	
Conservator		
Natuurwetenschapper		
Geofysicus		
Materiaaldeskundige		
Fysisch-antropoloog		
Andere (regio)specialisten		
Initiatiefnemer en zakelijkrechthouder (enkel zichtbaar in de privacyfiche)		
	Privaatrechtelijk	☒
	Publiekrechtelijk	☐
Omgevingsvergunning(en):	Verkaveling van gronden (verkaveling)	☐
	Verkaveling van gronden (sloop)	☐
	Stedenbouwkundige handelingen (slopen)	☒
	Stedenbouwkundige handelingen (bouwen)	☐
Bevoegde overheid	Vlaamse Overheid, Agentschap Onroerend Erfgoed: Werkgebied WA1	☒
	Onroerenderfgoedgemeente:	☐

1.4 Bewaring van de data

Plaats en jaar van uitgave	Gentbrugge, 2022
Wettelijk depot	ISSN 2566-2732
Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie, volgnummer:	147
Bibliografische referentie	De Smaele B. & Pieters H., 2022. <i>Archeologienota naar aanleiding van de sloop van bedrijfsgebouwen aan de Kleine Weg te Tielt</i> , Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 147, Gentbrugge.
Bewaring van archief en ruwe data	Hembyse BV Vogelhoekstraat 25A 9050 Gentbrugge
Bewaring archeologisch ensemble	Hembyse BV Vogelhoekstraat 25A 9050 Gentbrugge
Gebruiker van het archeologisch ensemble	Hembyse BV Vogelhoekstraat 25A 9050 Gentbrugge
Bevoegde IOED/OEGemeente	n.v.t.
Bevoegd Onroerend Erfgoeddepot (definitieve bewaarplaats van het archeologisch ensemble)	n.v.t.

2 Staat van het onderzoeksgebied

2.1 Afbakening

Na het toekennen van de uitvoering van de onderzoeksopdracht aan Hembyse Archeologie is de eerste stap het bepalen van de exacte afbakening waarbinnen het desbetreffende onderzoek dient te worden uitgevoerd. De cartografische weergave daarvan kan worden teruggevonden in de administratieve fiche. De werkelijke staat (niet alleen stoffelijk, maar ook wat betreft eigendom, pachtovereenkomsten, uitvoeringstermijnen, financiële implicaties, enz.) van het onderzoeksgebied is immers één van de parameters op basis waarvan het correcte archeologietraject wordt bepaald (zie verder).

Het onderzoeksgebied is een (op kaart) afgebakend geheel, waarbij de afbakening op basis van een aantal parameters gebeurd is. Het onderzoek spitst zich toe op alle data binnen dit afgebakende geheel, maar in functie van de specifieke data-assessment (bijvoorbeeld landschappelijke of historische data) worden ook gegevens buiten dit geheel in rekening gebracht.

Het onderzoeksgebied is middels een polygoon (shapefile: *.shp-bestandsformaat, opgemaakt het GIS-platform ArcGIS), afgebakend op basis van de kadastrale kaart en/of het GRB, tenzij anders beschreven.

Terminologie: het is belangrijk om te weten dat:

- het “onderzoeksgebied” is het specifieke geheel binnen deze afbakening.
- de “onderzoekszone” is het ruimere regionale kader waarbinnen data ingezameld wordt, dit kader varieert van onderzoeksgebied tot onderzoeksgebied.
- het “projectgebied” is het deel van het “onderzoeksgebied” waarbinnen de initiatiefnemer de geplande werken wil laten plaatsvinden.

Deze terminologie wordt niet gespecificeerd in de CGP en is dus niet bindend.

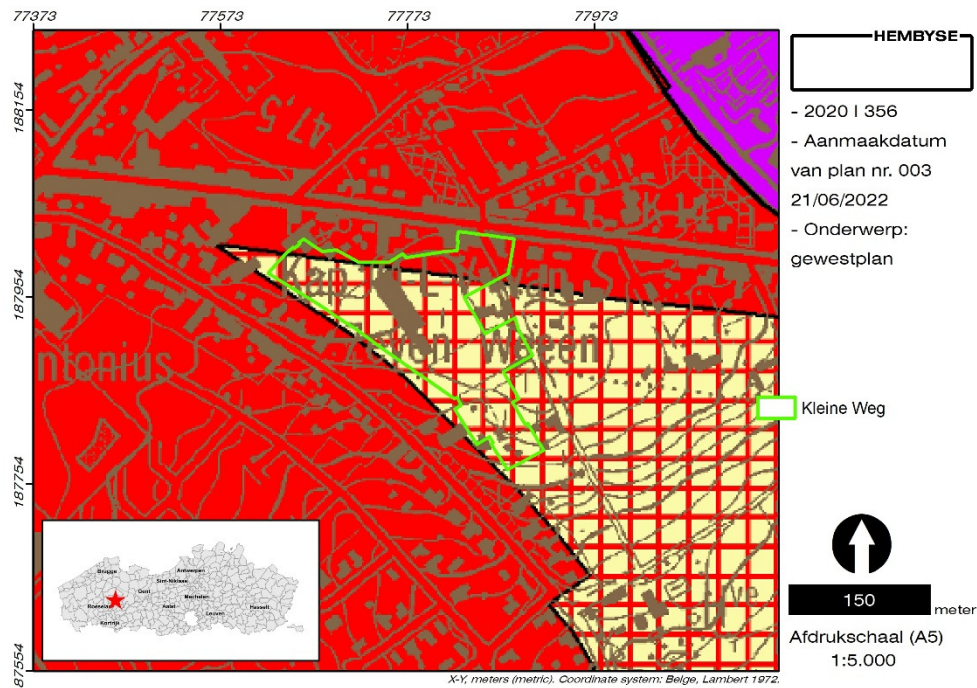
2.2 Geplande toestand

Binnen dit afgebakende onderzoeksgebied wordt een nieuwe ontwikkeling gepland, die gebonden is aan een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden of voor het uitvoeren van stedenbouwkundige handelingen. De mogelijkheden tot ontwikkeling van een welbepaald gebied zijn beperkt door de ruimtelijke verordenende plannen, die vanaf de jaren 1960 van de 20^e eeuw opgemaakt zijn om de ongebreidelde aanwas van gebouwen en de inname van de open ruimte te structureren.

In 1962 werd via de "Wet op de Stedebouw" beslist tot de opmaak van een nationaal plan, streekplannen en gewestplannen. De gewestplannen zouden waar nodig aangepast en verder gedetailleerd kunnen worden door algemene plannen van aanleg (APA) en bijzondere plannen van aanleg (BPA). Er werden 48 afzonderlijke plangewesten aangewezen en hoewel meestal wordt gesproken over "het gewestplan", bestaat het in realiteit dus uit verschillende deelplannen, die elk afzonderlijk werden goedgekeurd tussen 1976 en 1980.

2.2.1 Originale gewestplan

Het onderzoeksgebied bevindt zich volgens het gewestplan “Roeselare - Tielt” grotendeels binnen een reservegebied voor woonwijken. In het noorden is sprake van enkele kleinere zones woongebied. Dit heeft zijn invloed op het archeologietraject (cf. infra).

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het originele gewestplan.

Het gewestplan is een verouderd planningsinstrument dat van kracht is op die plekken waar het niet vervangen werd door een nieuwer plan. De meest recente gewestplannen dateren van het jaar 2000. Hierna zijn de bestemmingen van het gewestplan op vele plaatsen gewijzigd door de opmaak van ruimtelijke en provinciale uitvoeringsplannen en bijzondere plannen van aanleg.

2.2.2 RUP/PRUP/BPA ?

Het digitaal beschikbare gewestplan is echter enkel geschikt voor een gebruik op middenschalig niveau. In het verleden werden bestemmingsplannen aangemaakt om het oude gewestplan te verfijnen. Deze bijzondere plannen van aanleg (BPA) blijven geldig zolang ze niet vervangen zijn door een RUP.

Het huidige onderzoeksgebied is echter niet opgenomen in een jonger plan wat betreft de ruimtelijke ordening waardoor de bestemming niet gewijzigd is.

2.2.3 Beschrijving geplande werken

2.2.3.1 Algemene beschrijving

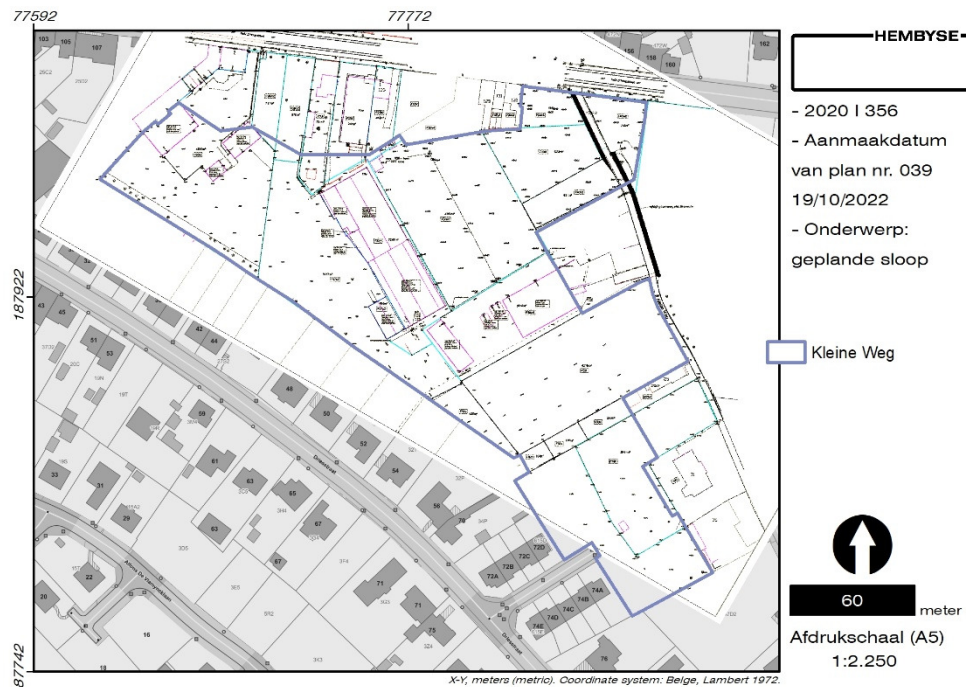
Binnen het kader van de ruimtelijke bestemming van het onderzoeksgebied wenst de initiatiefnemer binnen het onderzoeksgebied een nieuwe verkaveling te realiseren.

In het kader van de omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden behelzen de geplande werkzaamheden:

- Het slopen van de bestaande bebouwing;
- Het verkavelen van het terrein in verschillende bouwloten;
- Het realiseren van uitrustingswerken (wegenis, nutsleidingen).

In een eerste fase worden alle gebouwen binnen het onderzoeksgebied gesloopt, het gaat om iets meer dan 4000m² aan gebouwen, zijnde bedrijfsgebouwen, loodsen, koterijen,...

12

Figuur 2. Plan van de te slopen gebouwen. De te slopen volumes staan roze omlijnd. Zie bijlage voor een plan in hogere resolutie.

Voor meer gedetailleerde plannen en snedes (indien van toepassing) wordt verwezen naar de bijlagen van deze archeologienota.

Deze geplande werken maken de opmaak van een archeologienota, die deel uitmaakt van de omgevingsvergunning, noodzakelijk.

2.2.3.2 Impact van de geplande werken

De geplande sloopwerken hebben geen impact op het archeologisch kennispotentieel. De gebouwen bevinden zich zowel binnen volledig verstoorde bodems als binnen bodems waar de verwachting op het aantreffen van archeologische sporen en structuren zeer laag tot nihil is. Alle gebouwen zitten in de helling ingesneden en zijn een de facto aanvullende versterking van de bodem.

Opgelet: De huidige aanvraag heeft enkel betrekking op de sloopwerken. In de fase van de verkavelingsvergunning zal wel een prospectie met ingreep in de bodem noodzakelijk zijn in de zones waar op basis van het bureauonderzoek en de controleboringen twijfel is over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen en structuren !

2.3 Bestaande toestand

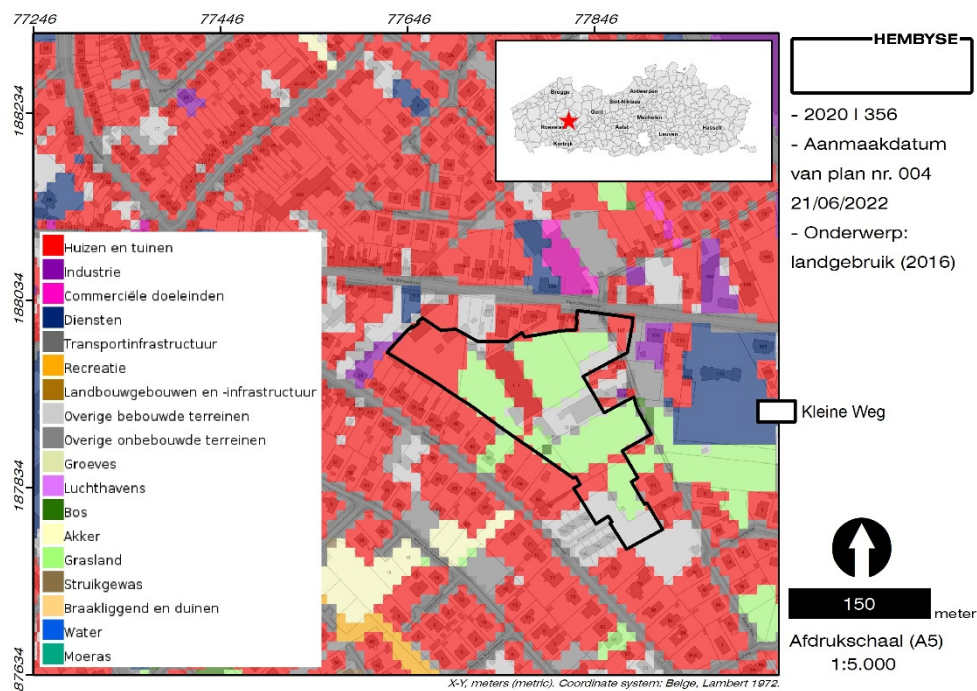
13

De gekarteerde bestaande toestand van het onderzoeksgebied is niet alleen een vereist onderdeel van de archeologienota, maar is ook het uitgangspunt voor het bepalen van het correcte archeologietraject. De stoffelijke eigenschappen van het onderzoeksgebied bepalen de meerdere of mindere mate waarin een volledig archeologisch onderzoek mogelijk is. Om de bestaande toestand vast te stellen, dient in eerste instantie kaartmateriaal te worden geraadpleegd, maar indien mogelijk ook het afstappen van het terrein te worden uitgevoerd.

2.3.1 Gekarteerd landgebruik

De huidige stoffelijke situatie van het onderzoeksgebied dient te worden onderzocht om het archeologietraject correct te bepalen. Met andere woorden: welke impact heeft het huidige (meest recente kartering is 2016) bodemgebruik op het archeologietraject ?

Op deze bodemgebruikskarta worden binnen het onderzoeksgebied zones voor huizen en tuinen enerzijds en voor grasland anderzijds gekarteerd. Enkele kleinere zones worden gekarteerd als overige bebouwde terreinen.

Figuur 3. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het bodemgebruiksbestand/landgebruik van de regio (2016).

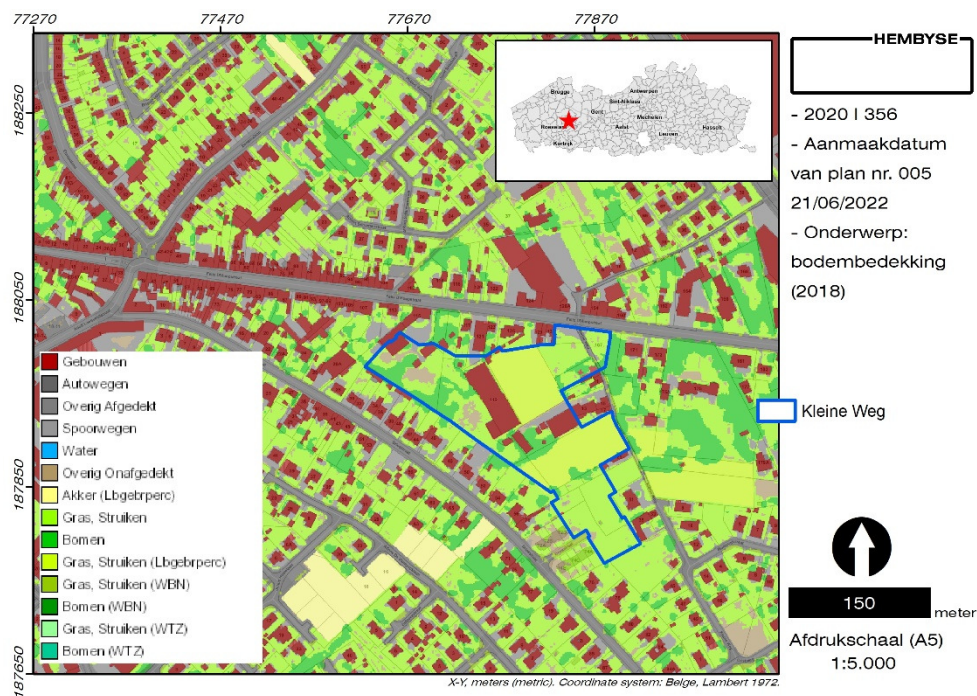
De impact op het archeologietraject is dat het onderzoeksgebied heden niet beschikbaar is voor een archeologisch vooronderzoek. Er is immers sprake van een gebied dat ten dele bebouwd en verhard is, en ten dele begroeid met bomen.

Het onderzoeksgebied is dus niet beschikbaar voor een regulier archeologietraject, *indien* zou blijken dat veldwerken noodzakelijk zijn.

Op de bodembedekkingskaart voor Vlaanderen wordt het onderzoeksgebied iets nauwkeuriger gekarteerd.

2.3.2 Gekarteerde bodembedekking

Op de bodembedekkingskaart is de 21^e-eeuwse situatie grafisch weergegeven, weliswaar op een meer gedetailleerde en bijgevolg meer accurate manier. Deze kaart geeft weer op welke manier de bodem (zie §Aardkundige situering) afgedekt is.

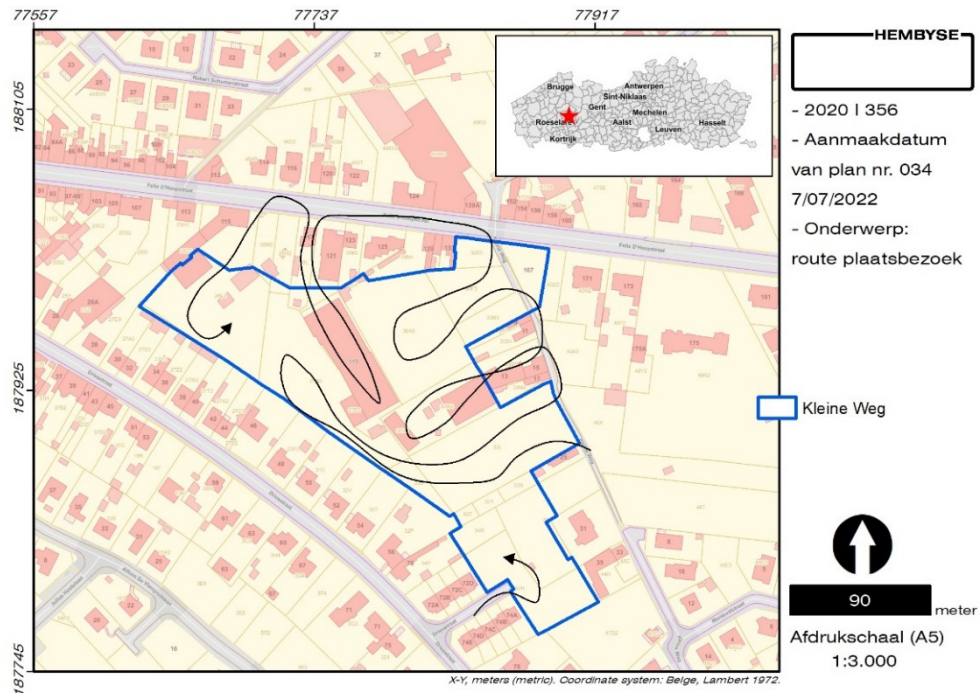
Figuur 4. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het bodembedekkingsbestand uit 2018.

Op deze kaart is sprake van meer detailwerking, waarbij er inderdaad sprake is van enkele bebouwde zones. De tussenliggende zones worden gekenmerkt door gras, struiken en bomen. Enkele kleinere zones in de nabijheid van de bestaande bebouwing staan gekarteerd als “overig onafgedekt”.

Dit komt goeddeels overeen met de bestaande situatie.

2.3.3 Plaatsbezoek

Op 6 juli 2022 werd een plaatsbezoek (zie bijlage voor alle foto's van het plaatsbezoek) op de site uitgevoerd, met als doel een controle van de gekarteerde structuren binnen het onderzoeksgebied.

16

Figuur 5. Route van het plaatsbezoek ten opzichte van het GRB kleur. Onder: zicht op het onderzoeksgebied in zuidwestelijke richting vanuit de hoek Kleine Weg en Felix d'Hoopstraat.

In het zuidoostelijke deel van het onderzoeksgebied is er aansluiting op het reeds door BAAC onderzochte gebied aan de Driesstraat (cf. §Archeologische data). Hier is sprake van een grondstock en van een ontoegankelijk weiland.

Figuur 6. Zicht op het onderzoeksgebied vanuit de werf aan de Driesstraat.

In noordelijke richting is er sprake van een weiland met bosschages, dat begrensd wordt door de loodsen van de gebouwen Kleine Weg nr. 15.

Figuur 7. Zicht op het weiland en de loodsen aan de Kleine Weg 15.

De loodsen, waarvan een deel wordt gesloopt, bestaat uit een gebouw (voormalige lederwarenherstelling) in één bouwlaag, gefundeerd op zolen. Er is sprake van een vloerverharding met kunsthars. Er is in westelijke richting ook sprake van een oudere loods in gebruik als garage, tevens gefundeerd op zolen.

Figuur 8. Zicht op de binnenzijde van de loodsen aan de Kleine Weg 15.

Ten noorden van de loodsen aan de Kleine Weg nr. 15 is er tevens sprake van drie percelen weiland, waarbij dit in noordoostelijke richting (aan de hoek Felix d’Hoopstraat) zeer geaccidenteerd is. Aan de straatzijde ligt het terrein duidelijk hoger dan de rest van het onderzoeksgebied, wat suggereert dat het weiland in feite lager ligt dan de oorspronkelijke helling. De eigenaar van de gebouwen aan de Kleine Weg 15 kon getuigen dat het volledige gebied een groeve is geweest, waarbij de groeve is aangevuld. Dit komt later (cf. § *Controleboringen*) nog aan bod.

Figuur 9. Weilanden in de hoek Kleine Weg en Felix d'Hoopstraat.

Dit weiland wordt in het noorden begrensd door de tuinen langs de Felix d'Hoopstraat en in het westen door verschillende lange loodsen (Felix d'Hoopstraat 119), toegankelijk via een weg langs de kantoren van Axon. Deze loodsen liggen aanzienlijk lager dan de Felix d'Hoopstraat en aan de westzijde van deze loodsen is in het grasland zichtbaar dat deze met een halve verdieping onder het bestaande maaiveld liggen !

Figuur 10. Loodsen achter de Axon-kantoren.

Tenslotte is er in de noordwestelijke hoek van het onderzoeksgebied sprake van de burgerwoning aan de Felix d'Hoopstraat 115 en achterliggende loods en stallen. De woning zelf ligt buiten het projectgebied, maar de loods, stal en mestvaalt worden gesloopt. Er is tevens sprake van een klein grasland. De belendende tuin achter de Felix d'Hoopstraat 117 is volledig verwilderd.

Figuur 11. Loods, stal en grasland achter de Felix d'Hoopstraat 115.

Het onderzoeksgebied heeft alle schijn van een oud akkerland op een vrij sterke helling, met bewoning langs de straatzijde en enkele loodsen dieper naar binnen, maar uit de controleboringen bleek een sterke verstoring van het terrein (cf. infra).

2.4 Het archeologietraject

2.4.1 Beslissingsboom

Op basis van voorgaande parameters kan het archeologietraject worden bepaald. Dit gebeurt op basis van de “*Beslissingsboom voor verplicht archeologisch onderzoek bij het aanvragen of verlenen van vergunningen*”. In dit geval zijn de “*Criteria bij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen*” van toepassing:

Er is een omgevingsvergunning vereist/met vergunningsplichtige bodemingreep/niet in GGA/niet binnen gabarit lijninfrastructuur/niet binnen beschermde archeologische site/niet in VAZ/perceelsoppervlakte is groter dan 3000m²/vergunningsplichtige bodemingreep is groter dan 1000m²/geen bestaande lijninfrastructuur en aanhorigheden/in woon- of recreatiegebied

⇒ **Een archeologienota is noodzakelijk**

De opmaak van de noodzakelijke archeologienota kan ofwel in een regulier, ofwel in een uitgesteld archeologietraject gebeuren.

Het reguliere archeologietraject bestaat uit 1. een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem en indien noodzakelijk 2. een vooronderzoek met ingreep in de bodem.

1. Een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem bestaat uit een bureauonderzoek en indien noodzakelijk niet-intrusief vooronderzoek op terrein (terreininspectie, controleboringen, ...).
2. Een vooronderzoek met ingreep in de bodem bestaat uit één of meerdere intrusieve vooronderzoeken.

⇒ **De volgende parameter bepaalt het huidige archeologietraject: het te ontwikkelen gebied is door de aanwezigheid van gebouwen, verharding en bomen niet beschikbaar voor veldwerken en is dus niet beschikbaar voor een regulier archeologietraject.**

Op basis hiervan kan de huidige onderzoeksoopdracht worden gedefinieerd.

2.4.2 Onderzoeksopdracht

Op basis van het afgebakende archeologietraject en de situering binnen dit archeologietraject is de huidige opdracht voor de onderzoekers van Hembyse Archeologie het opmaken van:

Bureaustudie/historisch onderzoek	☒
Landschappelijke boringen	☐
Verkenkende en waarderende boringen	☐
Proefput in functie van steentijdsites	☐
Metaaldetectie/geofysisch onderzoek	☐
Veldkartering	☐
Proefsleuven/proefputtenonderzoek	☐
Vlakdekkende opgraving	☐
Andere: controleboringen	☒

Dit onderzoek of de combinatie van onderzoeken is een assessment van data, dat leidt tot een archeologische waardering van het onderzoeksgebied en een confrontatie met de geplande werken, waardoor een programma van maatregelen kan worden opgemaakt.

Het bereiken van dit onderzoeksdoel, het genereren van data en het opleveren van de onderzoeksdata, gebeurt strikt volgens het door AOE uitgestippeld methodologisch kader. Het archeologisch onderzoek in zijn geheel, hier benoemd als de "onderzoeksopdracht", dient te voldoen aan het kader van basisvoorschriften die in de Code van Goede Praktijk (verder: CGP) zijn beschreven. De "*CGP voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren*" wordt gaandeweg aangepast en vernieuwd, waarbij dient te worden vermeld dat in dit dossier gebruikt gemaakt wordt van de vigerende versie van de CGP op het moment van gunning van de opdracht, tenzij anders beschreven.

Conform de CGP worden ook onderzoeksvragen geformuleerd, die in de waardering van het onderzoeksgebied en de daarbinnen al dan niet aangetroffen archeologische sites, worden beantwoord.

Deze onderzoeksvragen zijn:

1. *Kan er op basis van de bestaande dataset bepaald worden of er archeologische sporen, structuren of afgeleide sites (“vindplaatsen”) aanwezig zijn ? Zo ja:*
2. *Is deze archeologische vindplaats voldoende waardevol dat het behoud in situ of ex situ de noodzakelijke investeringen verantwoordt ? Zo ja: motiveer.*

Zoals altijd is de theorie eenvoudiger dan de praktijk en in die zin is een afwijking op de theorie ook het meest interessante. De CGP document is immers opgesteld om een realistisch werkinstrument te zijn waarop afwijkingen mogelijk moeten zijn. De meeste afwijkingen blijken pas noodzakelijk tijdens de uitvoering van een prospectie met ingreep in de bodem, er moet dus steeds een “speelruimte” tussen de theorie en de praktijk indachtig worden gehouden. Alle afwijkingen ten opzichte van de Code van Goede Praktijk, de geldende wettelijke basis voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek in Vlaanderen, moeten echter wel worden gemeld en gemotiveerd.

Zijn er in het huidige onderzoek afwijkingen op de CGP noodzakelijk geweest ?	JA ☐	NEE ☒
---	--------------------------------	--

Motiveer indien nodig:

Opgelet: data die niet relevant zijn voor de waardering van het huidige onderzoeksgebied worden niet in dit dossier opgenomen, tenzij anders vermeld.

3 Landschappelijke ligging

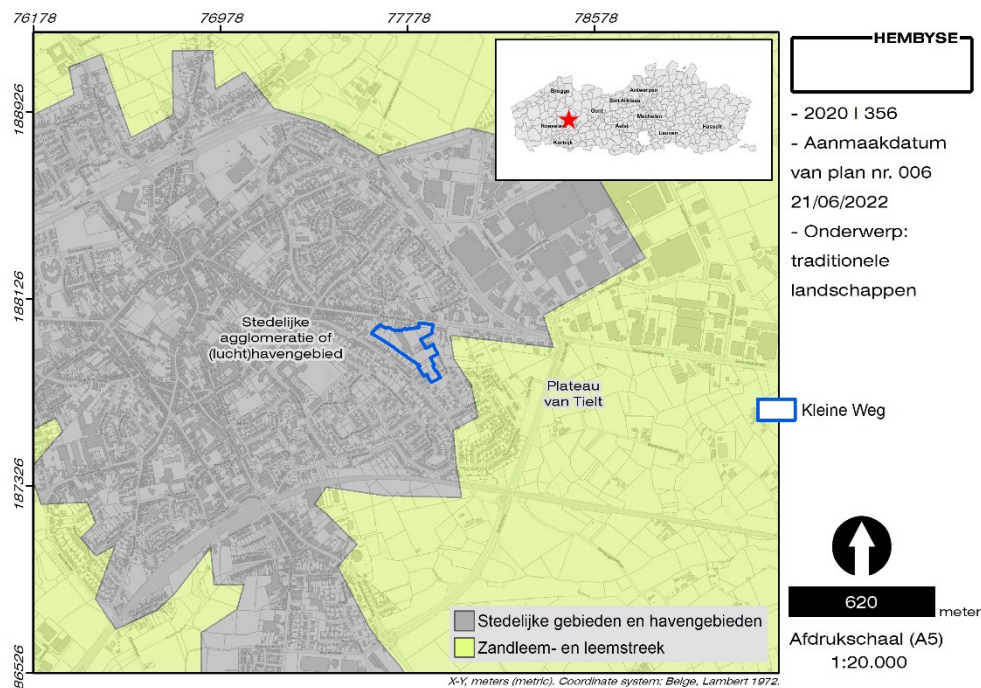
3.1 Algemeen

Het landschap waarbinnen het onderzoeksgebied zich bevindt, is het resultaat van geomorfologische processen. In dit deel van de archeologienota worden de exogene geomorfologische processen belicht, die middels hun onderlinge wisselwerking *een* invloed hebben gehad op de vorming van het landschap en de relatie tot de mens. Hierbij wordt de traditionele landschappenkaart als uitgangspunt genomen, waarna de exogene landschapsvormende processen vanuit hydrologische (water), topografische (reliëf) en erosieve invalshoeken worden belicht. Sedimenten, gesteenten en bodems (voornamelijk glaciale, periglaciale processen) worden belicht in §*Aardkundige situering* van dit dossier.

3.2 Traditionele landschappenkaart¹

Het uitgangspunt voor het assessment van de landschappelijke data is de Traditionele Landschappenkaart. Op deze kaart bevindt het onderzoeksgebied zich aan de oostelijke rand van Tielt, dat gekarteerd staat als een stedelijke agglomeratie. Deze stedelijke agglomeratie is ontstaan binnen het Plateau van Tielt, dat deel uitmaakt van de Vlaamse Zandleem- en leemstreek.

¹ *Antrop 2002.*

Figuur 12. Situering van het onderzoeksgebied op de traditionele landschappenkaart.

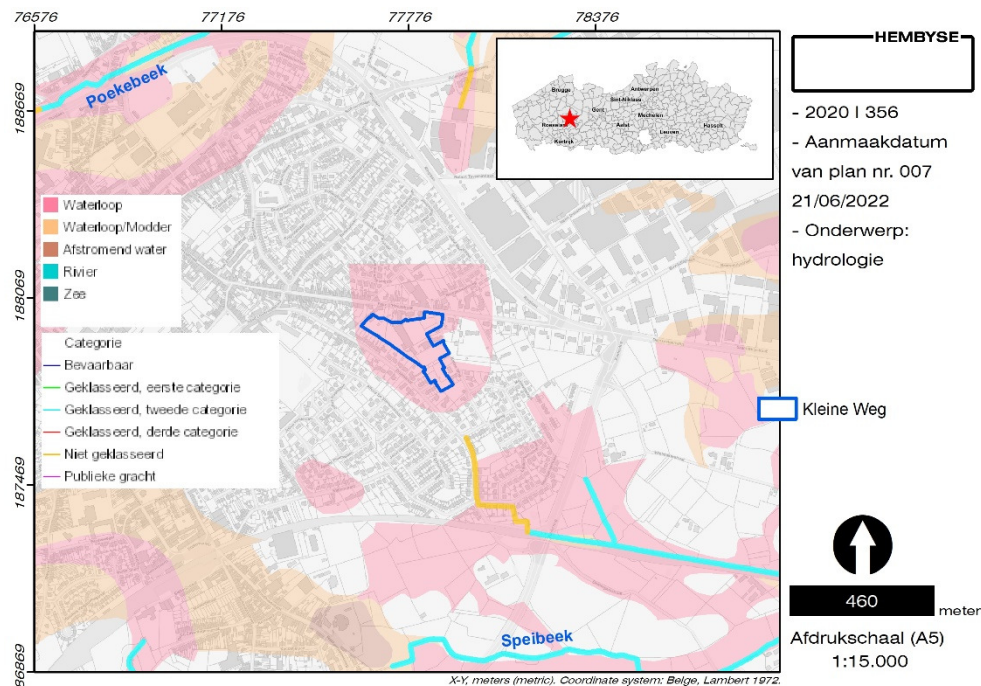
Lintbebouwing, grootschalige infrastructuur en een decennialange inname van de open ruimte, zonder enige duidelijke structurerende of regulerende visie, heeft voor een sterke versnippering van het landschap gezorgd. Van het traditionele landschap blijft dus weinig over.

Dit verbrokkelde landschap is echter wel het resultaat van een hydrologische en geologische situatie, waarop de mens doorheen het verleden een onweerlegbare impact heeft gehad. In de volgende hoofdstukken zal worden onderzocht in welke geologische en bodemkundige situatie het onderzoeksgebied zich bevindt en welke sporen de mens hierin heeft achtergelaten.

3.3 Hydrologie

Het landschap is ten dele het resultaat van de hydrografie en de hydrologie van het land. De hydrologische cyclus beschrijft de weg die het water aflegt door de atmosfeer (in de vorm van waterdamp en wolken), naar de aarde (als neerslag), over en door de bodem (beken, rivieren en grondwater), naar een zee of oceaan en weer terug naar de atmosfeer (door verdamping). Deze cyclus heeft een impact op de waarneming van een gebied door de mens in het verleden. De huidige hydrologie van het onderzoeksgebied is kenmerkend voor het gebied sinds 1950 en kan niet noodzakelijk naar het verleden geëxtrapoleerd worden.

Het onderzoeksgebied bevindt zich tussen de Poekebeek in het noordwesten enerzijds, en de Speibeek en een naamloze beek in het zuiden. Deze beken stromen verder in oostelijke richting en komen uiteindelijk uit in respectievelijk het Afleidingskanaal van de Leie en de Leie zelf.

Figuur 13. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de geklasseerde waterlopen en de van nature overstroombare gebieden.

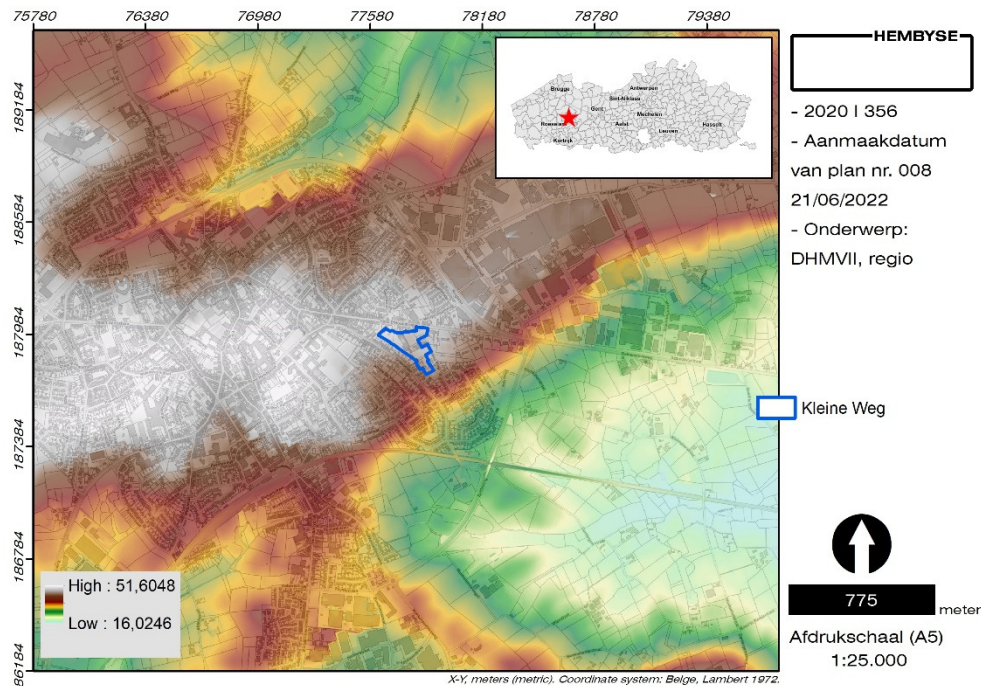
Het onderzoeksgebied zelf staat gekarteerd als overstroombaar vanuit een waterloop, hoewel niet geheel duidelijk is welke waterloop hiervoor verantwoordelijk is.

3.4 Topografie

De topografie van een onderzoeksgebied beschrijft de hoogtes van het terrein, de structuren en gebouwen op een terrein, de wegen, enzovoort. Het resultaat is een topografische kaart, die een inzicht geeft in de bovengrondse toestand van het gebied ten tijde van de opmaak van de kaart. In dit hoofdstuk wordt het reliëf van het landschap, de hydrologie en de daaruit vloeiende erosiegevoeligheid besproken. De huidige structuren aan de oppervlakte komen aan bod in § *Staat van het onderzoeksgebied* van de bureaustudie.

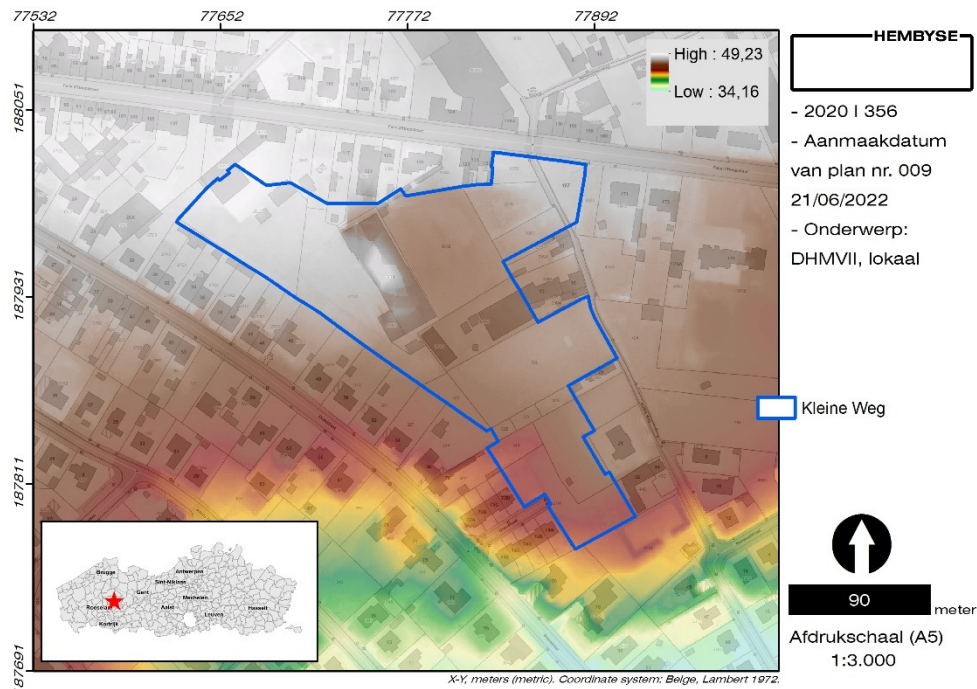
3.4.1 DHMVII, 2013-2015

Voor een gedetailleerde weergave van de topografie wordt in eerste instantie het DHMVII geraadpleegd. Op dit Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, met resolutie van één TAW-waarde (Tweede Algemene Waterpassing) wordt de ligging van het onderzoeksgebied duidelijk, met name op de top van een cuesta, het zogenaamde Plateau van Tielt. Dit plateau ligt aan de basis voor het ontstaan van de stad Tielt, die zich mogelijks op een kruispunt van routes bevond (cf. §Historische data).

Figuur 14. Situering van het onderzoeksgebied op het DHMVII, DTM 1m.

Op een meer lokale schaal is de topografie van het onderzoeksgebied goed leesbaar, waarbij sprake lijkt te zijn van een natuurlijk topografisch verloop.

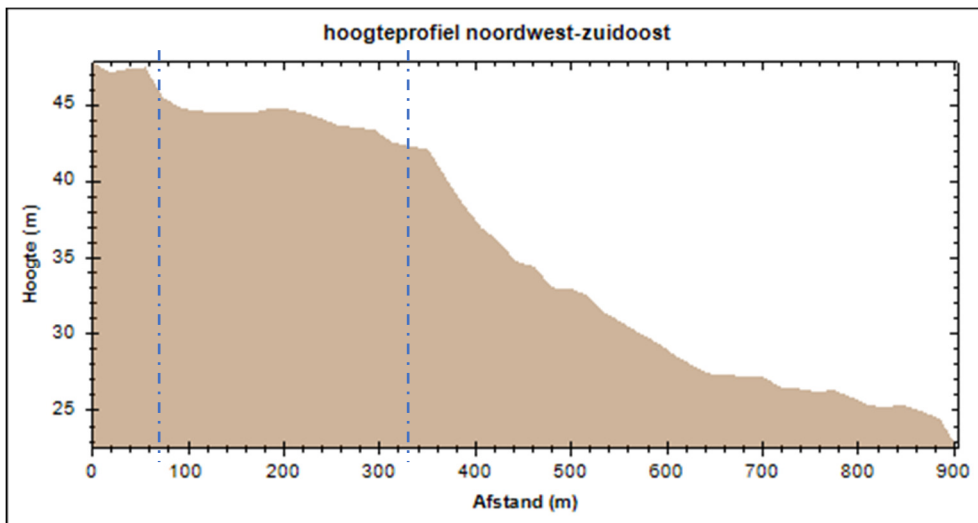
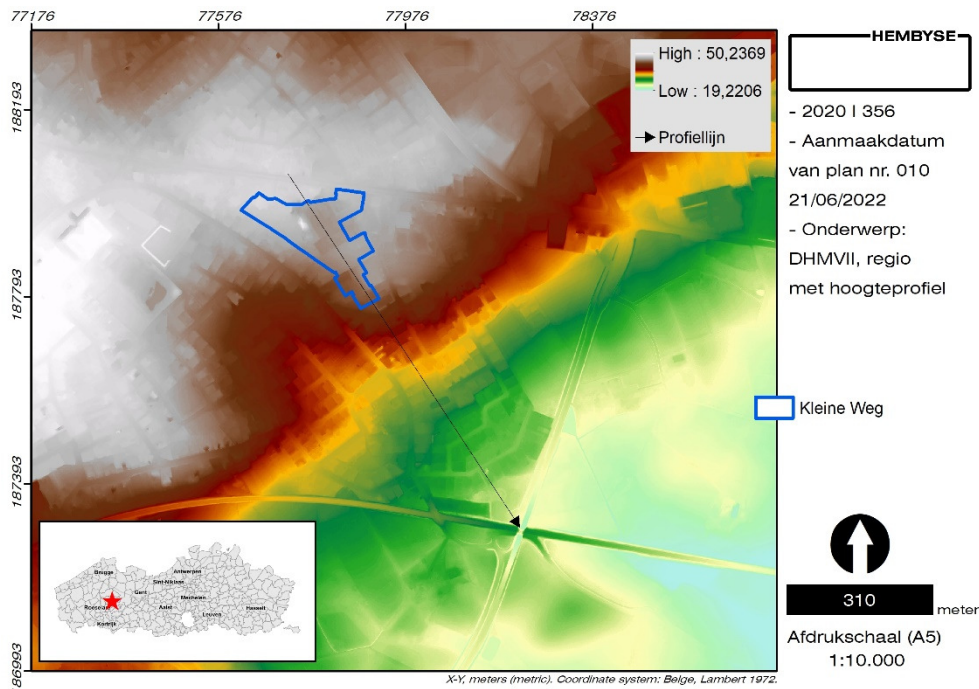
Figuur 15. Situering van het onderzoeksgebied op het DHMVII, DTM 1m.

Het onderzoeksgebied bevindt zich bovenaan de cuesta, aan de zuidelijke rand, waardoor sprake is van een lichte daling in zuid(oost)elijke richting. Het hoogste punt van het onderzoeksgebied bevindt zich in de noordwestelijke hoek, en bevindt zich op een hoogte van 47,41m TAW. Van hieruit daalt het terrein dus in zuid(oost)elijke richting, naar de Speibeeek toe, waarbij de zuidoostelijke hoek van het terrein maar liefst 5 meter lager ligt, met name op een hoogte van 42,43m TAW.

Hoewel op het eerste zicht sprake lijkt te zijn van een natuurlijke topografie, dient opgemerkt te worden dat er binnen het onderzoeksgebied wel degelijk sprake is van enkele kleinere niveauverschillen die te maken hebben met de aanwezige bebouwing.

3.4.2 Hoogteprofiel

Op basis van de meetdata van het DHMVII kan een hoogteprofiel van het onderzoeksgebied gegenereerd worden. Dit geeft vanuit een andere dimensie een beeld van het hoogteverloop van de site. Er is gekozen voor een transect vanuit de hoogte waarop het onderzoeksgebied zich bevindt, naar de alluviale vlakte van de naamloze beek in het zuiden. Hierdoor wordt de ligging van het onderzoeksgebied op de top van het Plateau van Tiel duidelijk zichtbaar.

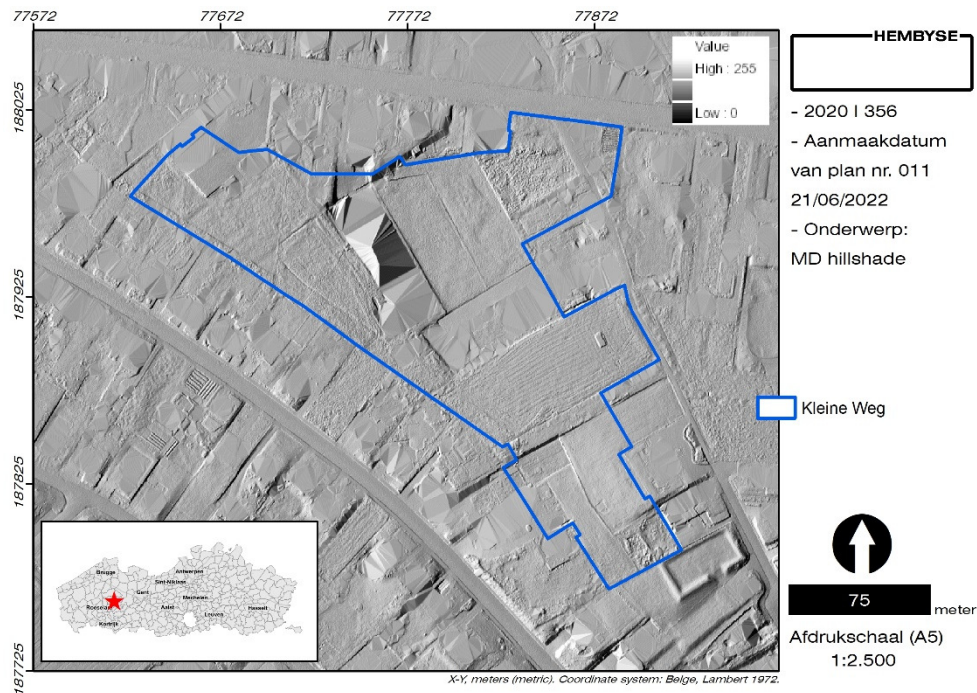

Figuur 16. Situering van het onderzoeksgebied op het DHMVII, DTM 1m (boven) met aanduiding van het hoogteprofiel. Onder: hoogteprofiel noordwest - zuidoost.

Het onderzoeksgebied bevindt zich op de zuidelijke rand van het plateau, wat een uitstekend zicht biedt op de lager gelegen vallei. Binnen het onderzoeksgebied zelf is eerder sprake van een vrij sterk hoogteverval in zuid(oost)elijke richting: er is immers sprake van een hoogteverschil van minimaal 5 meter tussen noordwest en zuidoost en west.

3.4.3 Hillshade

Op de *multidirectionele hillshade* voor het onderzoeksgebied is de lokale topografie zeer goed zichtbaar. Het is duidelijk dat de natuurlijke topografie onderhevig is geweest aan enkele antropogene ingrepen, waarvan een aantal geïdentificeerd kunnen worden als bestaande bebouwing.

Figuur 17. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de m.d. hillshade.

De bestaande bebouwing en verharding manifesteert zich drie clusters, waarbij een eerste zone zich bevindt in de noordwestelijk hoek van het terrein, waar sprake is van drie gebouwen en een tussenliggende verharding. Ten zuidoosten daarvan is sprake van een rechthoekige zone waarop een soort piramide wordt weergegeven op de hillshade. Deze hele zone is bebouwd met loodsen. Ten zuidoosten hiervan bevindt zich een derde zone die zich haaks op de voorgaande bevindt. Ook hier is sprake van een loods en een verharding. Het belendende akkerland is eveneens duidelijk herkenbaar op de hillshade: de ploegsporen lopen van zuidwest naar noordoost. De zone ten zuiden hiervan kenmerkt zich eveneens door enkele artificiële hoogteverschillen. Hier is (nog) geen sprake van bebouwing, maar de verstoring kan hoogstwaarschijnlijk (ten dele) in verband gebracht worden met de reeds in uitvoering zijnde verkaveling van

de percelen ten zuidwesten van het huidige onderzoeksgebied (zie hiervoor ook §*Plaatsbezoek* en §*Historische data*).

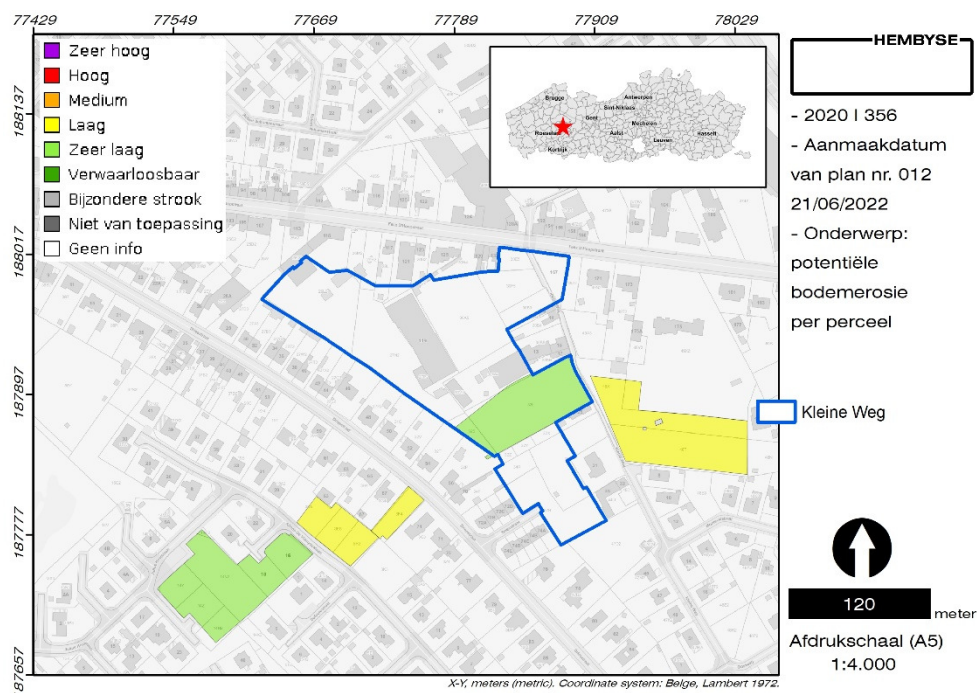
3.5 Erosiegevoeligheid

Erosie is het proces van slijtage van een vast oppervlak waarbij materiaal of sediment wordt verplaatst of geheel verdwijnt. Dit proces vindt vooral plaats door de schurende werking van wind en stromend water. Erosie is een fenomeen met een natuurlijke oorzaak, menselijke activiteiten kunnen het erosieproces versterken, bijvoorbeeld door het kappen van bossen en het kaal houden van de bodem door ploegen. Erosie moet niet verward worden met verwerking (zie §*Aardkundige situering* van deze bureaustudie). De erosiegevoeligheid van het oppervlak in onze gewesten (en tijdens het Antropoceen, nvdr.) wordt in eerste instantie beïnvloed door de helling van het terrein (zie topografie), de hydrologie van het terrein, het sediment en de bodemkundige toestand. Deze laatste twee worden besproken in §*Aardkundige situering* van de bureaustudie.

De erosiegevoeligheid van een onderzoeksgebied is immers niet zelden een reflectie van de hydrologische situatie. Voor de archeoloog is de erosiegevoeligheid van een terrein belangrijk aangezien de mate waarin een gebied erodeert drastische gevolgen kan hebben voor de archeologische waarde van het gebied: wanneer een site zich in een sterk tot zeer sterk erosiegevoelig gebied bevindt, is algemeen gesteld de kans op bewaring kleiner, of is de kans op het beschadigen van dit archeologisch erfgoed groter. Anderzijds kunnen archeologische lagen door geërodeerde pakketten worden afgedekt, waarbij de kans op een goede bewaring over het algemeen verbetert (of beter wordt geacht). Om de erosiegevoeligheid van het onderzoeksgebied in te schatten kunnen zowel de Erosiegevoeligheidskaart voor Vlaanderen als de Potentiële bodemerosiekaart per perceel worden onderzocht. Indien het onderzoeksgebied niet op perceelsniveau gekarteerd is, wordt enkel de algemene afgeleide erosiegevoeligheidskaart geraadpleegd.

3.5.1 Potentiële erosiegevoeligheid per perceel

De potentiële bodemerosiekaart per perceel (2021) geeft aan de hand van een klasse-indeling de totale potentiële erosie van een bepaald landbouwperceel weer. De totale potentiële erosie houdt geen rekening met het huidige landgebruik (grasland of akkerland). Het grootste deel van het onderzoeksgebied zelf is echter -mogelijks omwille van de aanwezige bebouwing en verharding- niet gekarteerd. Dit geldt eveneens voor het nagenoeg het volledige centrum van Tielt. Binnen het onderzoeksgebied zelf wordt enkel het hoger vermelde akkerland gekarteerd, waarbij sprake is van een zeer lage potentiële bodemerosie, wat verklaard kan worden door de landschappelijke ligging van het onderzoeksgebied (op de top van het plateau). De nabije omgeving van het onderzoeksgebied wordt gekarteerd met een laag tot zeer laag potentieel op bodemerosie.

33

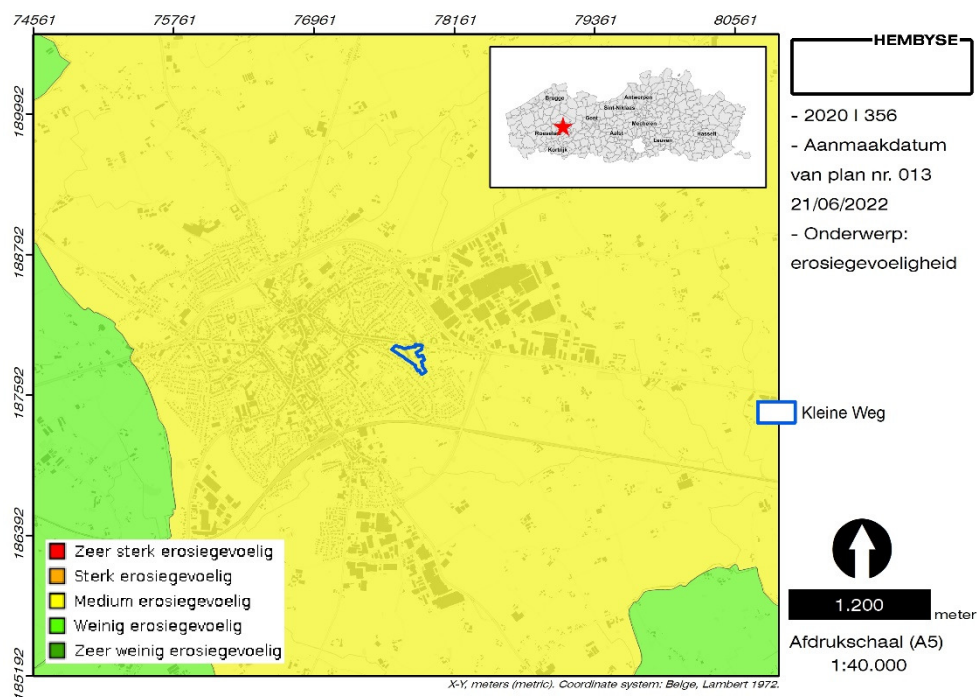
Figuur 18. Situering van het onderzoeksgebied op de potentiële bodemerosiekaart.

Het onderzoeksgebied is niet fundamenteel veranderd sinds de opmaak van de kaart, dus deze is nog steeds van toepassing.

3.5.2 Afgeleide erosiegevoeligheidskaart

De Erosiegevoeligheidskaart voor de Vlaamse Gemeenten geeft voor elke gemeente in Vlaanderen de gemiddelde gevoeligheid voor bodemerrosie weer (de dato 2006). De kaart geeft dus op niveau van Vlaanderen een eerste indicatie van de locatie van erosiegevoelige gebieden. De kaart is een afgeleide van de potentiële bodemerrosiekaart per perceel (de dato 2006).

Op de afgeleide Erosiegevoeligheidskaart voor de Vlaamse Gemeenten staat het gebied gekarteerd als “medium erosiegevoelig”.

Figuur 19. Situering van het onderzoeksgebied op de afgeleide erosiegevoeligheidskaart.

Het onderzoeksgebied is niet fundamenteel veranderd sinds 2006, dus de kaart is nog steeds van toepassing. Dit betekent dat er binnen het onderzoeksgebied geen afdekkende pakketten van colluvium moeten worden verwacht, noch moet een sterke verstoring van de bodem door erosie verwacht worden.

4 Aardkundige situering

4.1 Vraagstelling

De “aardkundige situering” van het onderzoeksgebied valt uiteen in twee verschillende onderdelen: enerzijds dient onderzocht te worden welke sedimenten binnen het onderzoeksgebied voorkomen en anderzijds welke bodemvormingsprocessen in deze sedimenten zijn opgetreden.

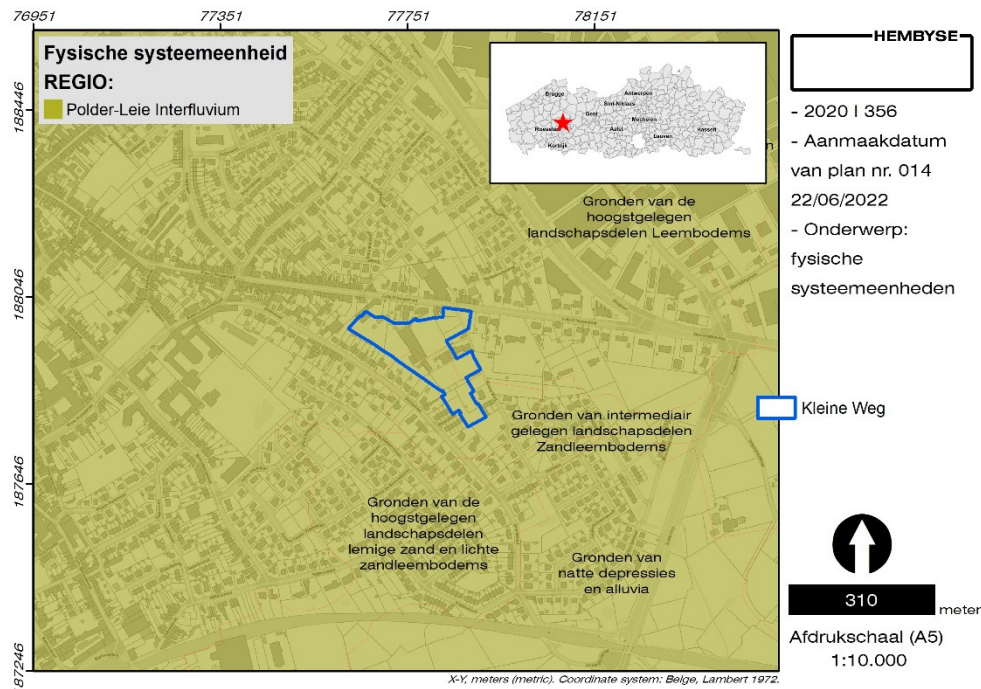
De vraagstelling voor dit deel van het onderzoek is dus:

1. Welke sedimenten bevinden er zich binnen het onderzoeksgebied en hoe zijn deze tot stand gekomen ? Welke impact hebben deze op het potentieel op archeologische sites ?
2. Welke bodemvormingsprocessen zijn er binnen deze sedimenten gebeurd en welke impact hebben deze op het potentieel op archeologische sites ?

4.2 Geologie en sedimentologie van het onderzoeksgebied

4.2.1 Uitgangspunt

Het onderzoeksgebied bevindt zich binnen de regio van het Polder-Leie Interfluvium, waarbij het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied gekarteerd wordt als gronden van natte depressies en alluvia. Dit sluit aan bij de van nature overstroombaarheid vanuit een waterloop (cf. supra, §*Hydrologie*).

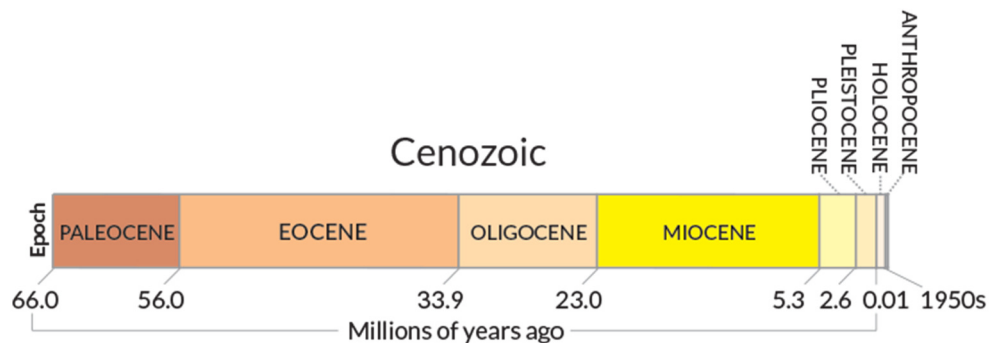
Figuur 20. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de fysische systeemeenheden van Vlaanderen.

Het noordelijke deel van het onderzoeksgebied wordt niet verder gespecificeerd, wat verklaard kan worden doordat dit deel uitmaakt van het stedelijk weefsel van Tielt.

Welke sedimenten en bodems liggen hiervoor aan de oorsprong ?

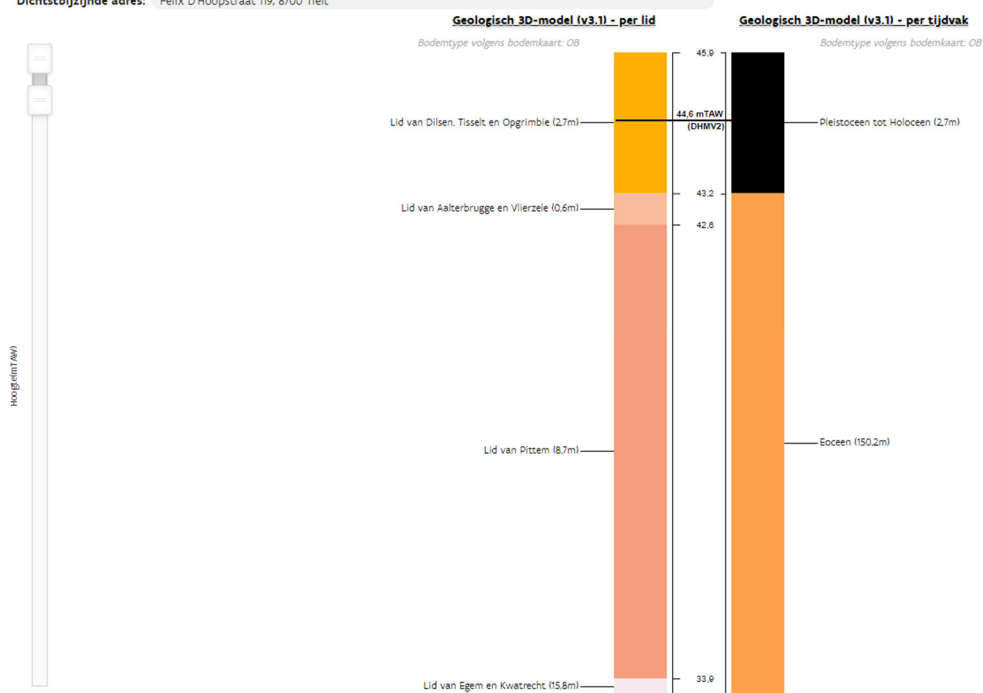
4.2.2 Geologisch 3D-model

Het geologisch 3D-model, op basis van data uit de DOV, laat toe om een overzicht te verschaffen van de opeenvolging van sedimenten binnen het onderzoeksgebied en de geschatte dikte van deze pakketten van sedimenten. Dit vormt het uitgangspunt voor het bespreken van de tertiaire en quataire sedimenten binnen het onderzoeksgebied.

Locatie: XY (Lambert72) = 77781 187956 / GPS (Lat/Long) = 50,9973 3,3400 / Z (DHMV2) = 44,6 mTAW

Dichtstbijzijnde adres: Felix D'Hoopstraat 119, 8700 Tielt

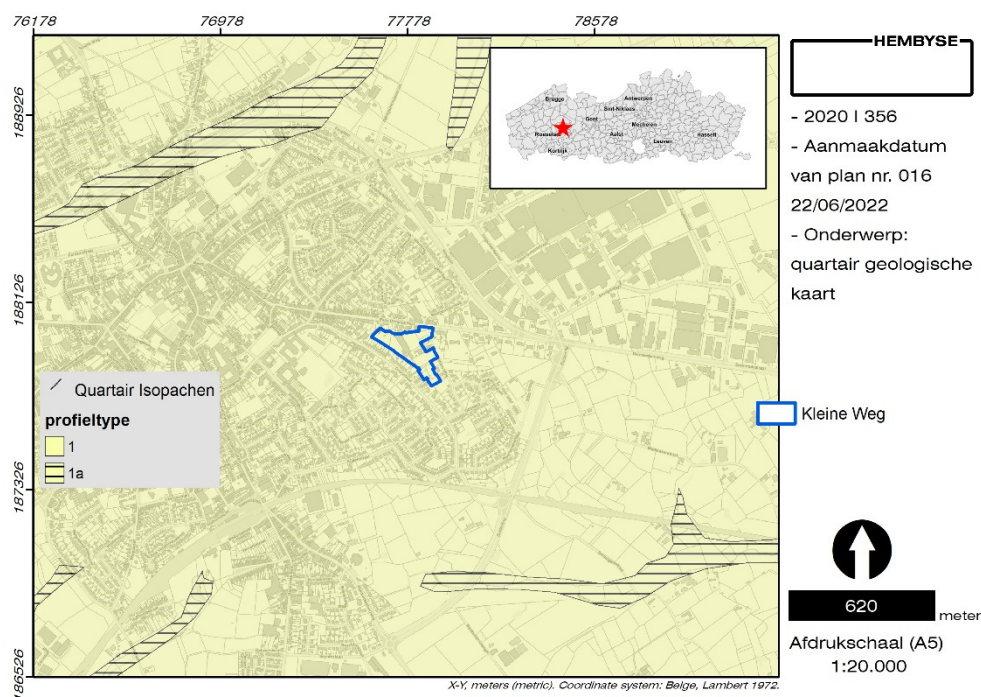
Figuur 21. Geologisch 3D-model van het onderzoeksgebied.

Volgens de DOV is er binnen het onderzoeksgebied een dun pakket van de Formatie van Gent (Lid van Dilsen, Tisselt en Opgrimbie) aanwezig (2,7 meter). Onder deze quataire sedimenten is het tertiair sediment aanwezig, waarvan een eerste pakket wordt vertegenwoordigd door de Formatie van

noorden en 40 meter in het zuiden, en dus op een diepte van 2,5 meter onder het maaiveld.

4.2.4 Sedimenten uit het Quartair

Op de quartair geologische kaart staan de bodemtypes weergegeven die afgezet zijn in het quartaire tijdvak (onderverdeeld in het Pleistoceen en het Holoceen, respectievelijk voor en na de laatste ijstijd), met name vanaf 2,58 miljoen jaar geleden tot op heden. Deze afzettingen zijn meestal vrij ondiep aan de oppervlakte aanwezig en zijn in grote mate bepalend voor menselijke activiteiten zoals landbouw, veeteelt, enzovoort.

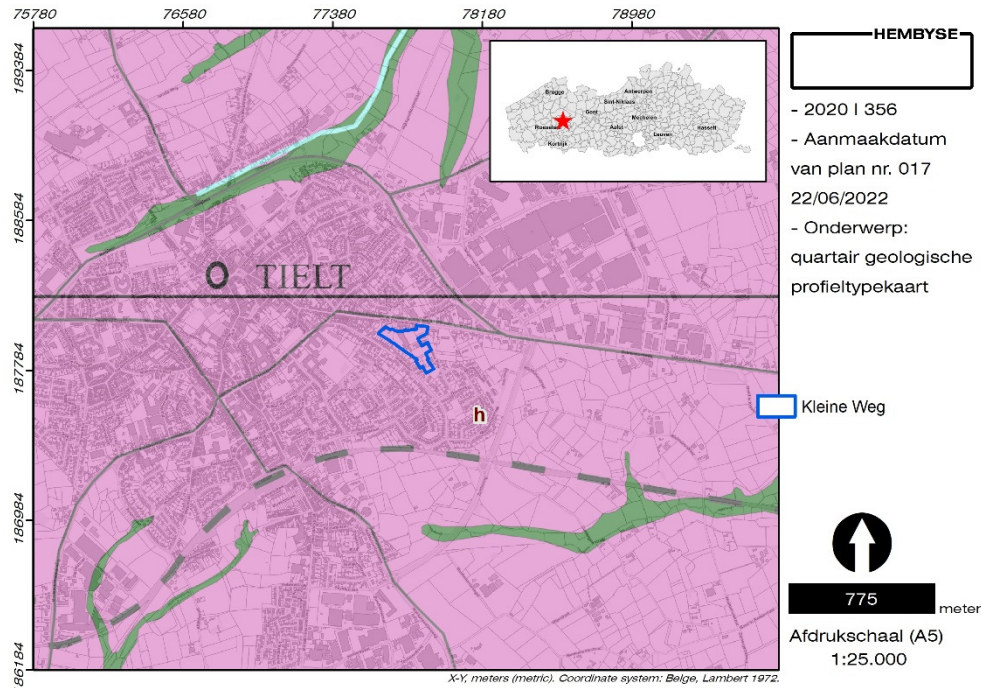
Figuur 23. Situering van het onderzoeksgebied op de quartair geologische profieltypekaart.

Het onderzoeksgebied bevindt zich binnen profieltype 1, wat neerkomt op eolische afzettingen (zand tot silt) uit het Weichseliaan (laat-Pleistoceen), mogelijk vroeg-Holoceen. Concreet betekent dit dat de ondergrond is opgebouwd uit zand tot zandleem in het noordelijke en centrale gedeelte van Vlaanderen en silt (of loess) in het zuidelijke gedeelte van Vlaanderen. Hier bovenop *kunnen* zich hellingsafzettingen uit het quartair bevinden.

Dit kaartmateriaal toont een veralgemeende situatie en uitsluitel over de aan- of afwezigheid hiervan wordt geboden door de samengestelde

quartair profieltypekaart te bekijken. Deze laat immers toe de quartaire data op een grotere schaal en dus meer in detail, te lezen.

Op deze kaart wordt het volledige onderzoeksgebied (terug te vinden op kaartblad 21²) gekarteerd als behorende tot profieltype H.

Figuur 24. Situering van het onderzoeksgebied op de samengestelde quartair geologische profieltypekaart (1/50.000).

Dit komt neer op dunne quartaire lemige hellingsafzettingen (h) die door afspoeling of door massabewegingen onder normale of peri-glaciaire omstandigheden langs zwakke hellingen verplaatst zijn en waarvan de lithologie nauw verwant is met het onderliggende tertiaire substraat (zand, nvdr.).

Naar alle waarschijnlijkheid waren er dus eolische lemige sedimenten (Lid van Tisselt en Opgrimbie) aanwezig, die in het Weichseliaan afgespoeld zijn. Er is dus ook geen sprake van het veel oudere Lid van Dilsen, waarin een paleo-horizont kan voorkomen ! Wat betreft de archeologische verwachting in deze Pleistocene sedimenten kan worden gesteld dat er geen kans is op het aantreffen van paleo-horizonten uit die periode. In de top van de Pleistocene sedimenten kan zich vervolgens in het Holoceen wel een bodem hebben ontwikkeld, waarbij de bewaring daarvan uit de

² De Moor e.a. 1996.

bodemkaart kan worden afgelezen. De bewaring van deze Holocene bodem is essentieel voor de bewaring van afgedekte bodemhorizonten uit die periode.

4.3 Bodemkundige situering

4.3.1 Bodemkaart van België

De bodems in België zijn voornamelijk geïnventariseerd naar de bodemtextuur en de vochtigheid, met het oog op een duidelijk beeld van waar welke gewassen geteeld kunnen worden. Bij de beschrijving³ van de bodem wordt er in de bodemkunde in België en Nederland gebruik gemaakt van het A/B/C-horizontensysteem. Elke horizont is een apart en duidelijk te onderscheiden laag in de bodem.

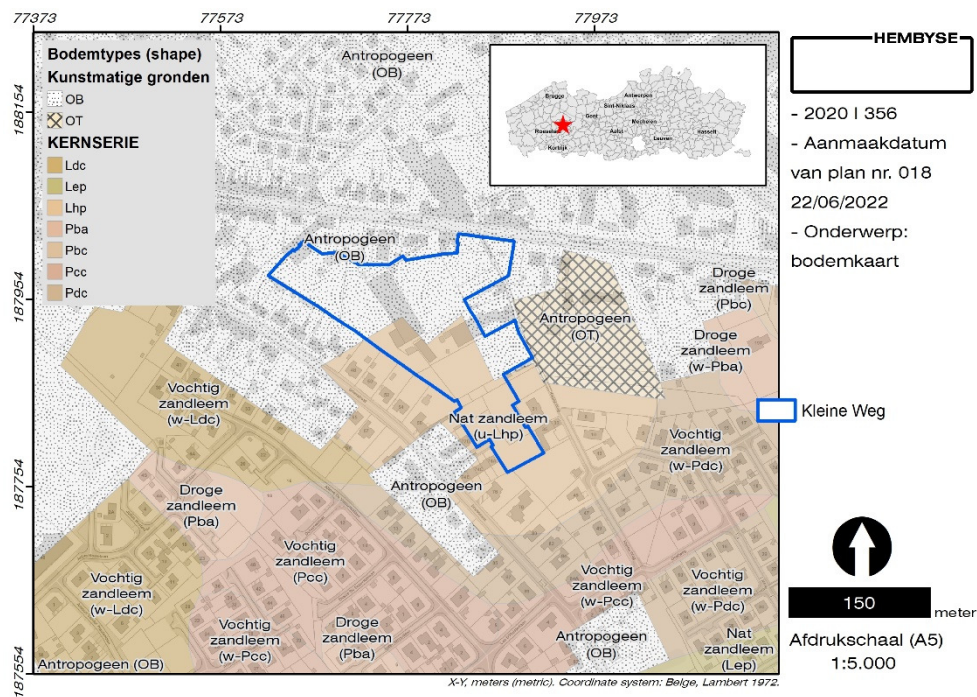
- De O-horizont bevindt zich boven de A-horizont. Hij bestaat uit strooisel: dode maar nog onverteerde plantenresten. Dit is anders dan humus, dat bestaat uit grotendeels verteerde, niet meer herkenbare plantenresten. De strooisellaag komt vaak voor in bossen.
- De A-horizont is het organische of humeuze bovenste deel van de bodem. Humus is de organische rest van dode planten. Dit verrijkt de bodem met organische stoffen die als voedingsstoffen voor allerlei organismen dienen.
- De E-horizont vormt zich tussen de A en de B-horizont. Het staat voor “eluvatie” (uit het Latijn; betekent uitwassen), oftewel uitspoeling. Pas na langdurige uitspoeling zal de bovenliggende horizont zo verarmd zijn dat hij te herkennen is als een vaalgrijze uitspoelingslaag. Het moedermateriaal is volledig gebleekt in de E-horizont en is goed herkenbaar in een zogenaamde “podzolbodem”.
- De B-horizont is de inspoelingslaag. Dit is de horizont die als opvangkamer dient van stoffen die eerder zijn opgelost en hier weer neerslaan. Inspoeling vindt plaats als regenwater de opgeloste stoffen uit hogere lagen transporteert naar een lagere gelegen laag. Dit kunnen organische humusbestanddelen zijn, maar ook ijzer. Een stijgende beweging van opgeloste stoffen is ook mogelijk, bijvoorbeeld bij uitdroging van de bodem.
- De C-horizont is de onderste laag en vormt het originele moedermateriaal waarin de bodem zich ontwikkeld heeft. Hiervoor

³ Ontleend aan www.geologievannederland.nl.

worden de termen “moederbodem”, “onverstoord moedermateriaal” “onverweerd moedermateriaal” en (vulg.) “de vaste bodem” door elkaar gebruikt. In de Vlaamse archeologie wordt de term “moederbodem” nog veel gebruikt, in dit dossier wordt de term “onverweerd moedermateriaal” gebruikt. Deze horizont kenmerkt zich doordat de bodemvorming nog niet tot deze diepte is doorgedrongen. De G-horizont kan bestaan uit veen, zand, leem, silt of klei.

- Er kunnen in de bodemkunde toevoegingen zijn, een kleine letter achter de hoofdletter. De combinatie Bh bijvoorbeeld betekent dat de inspoelingslaag is verrijkt met humus. Bs betekent dat er ijzer- en/of aluminiumoxide zijn ingespoeld.
- In sommige gevallen raken bodems begraven onder stuifzanden of andere sedimenten. Vaak vindt er in het sediment nieuwe bodemvorming plaats. De oude bodemvorming is dan niet meer actief. In dat geval spreken we van “paleo-bodems”.

Op de bodemkaart van België staat het noordelijke deel van het onderzoeksgebied gekarteerd als kunstmatige gronden van het bodemtype OB (bebouwde gronden), wat uiteraard samenhangt met de situering van het onderzoeksgebied binnen de stadskern van Tielt.

Figuur 25. Situering van het onderzoeksgebied op de bodemkaart.

Het zuidelijke deel wordt gekarteerd als bodemtype u-Lhp, wat neerkomt op natte zandleem met relatief hoge ligging. Deze tweedeling werd eveneens gekarteerd op de kaart van de fysische systeemeenheden (cf. supra).

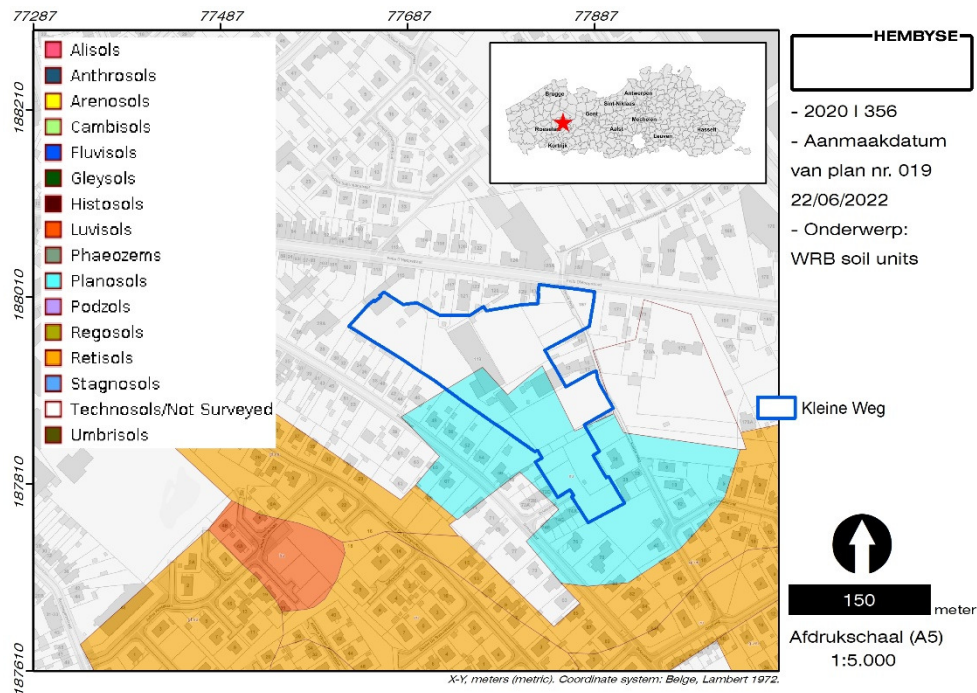
Dit bodemtype wordt omschreven als colluviale natte stuwwatergronden zonder profielontwikkeling. De humeuze bovengrond is grijsbruin en rust op een colluviaal dek met baksteen- en houtskoolrestjes. Roestverschijnselen beginnen onderaan de bouwvoor en gaan door in het ganse profiel of verminderen soms met de diepte. Het zandleemdek rust dikwijls op wisselende diepte op het tertiair substraat. Het prefix u- wijst op de aanwezigheid van klei op geringe of matige diepte (20 à 125cm), en dus van een weinig doorlatend tertiair substraat. Bijgevolg vormt zich hier een tijdelijke of opgehouden watertafel (stuwwater) tijdens het natte seizoen, die echter volledig verdwijnt in droge periodes.⁴

4.3.2 WRB Soil Units⁵

Op basis van de resultaten van een intensieve bodemkartering gedurende de jaren '50 tot '70 werd de Belgische bodemkaart opgesteld. Deze Belgische bodemkaart steunt op het Belgische bodemclassificatiesysteem. Het is een nationaal systeem dat uitsluitend voor de Belgische bodems werd opgesteld. Voor het Vlaamse Gewest werd deze bodemkaart daarom omgezet naar WRB-2014, de 3de editie van het internationaal bodemclassificatiesysteem World Reference Base. Informatie over textuur, drainage, bodemmorfologie en chemische bodemvruchtbaarheid is weerhouden in 4 groepen van Supplementary Qualifiers. Deze gegevens zijn dus een aanvulling op de bodemkaart van België.

⁴ Sanders & Sys 1988.

⁵ Dondeyne S. e.a. 2015.

Figuur 26. Situering van het onderzoeksgebied op de WRB soil units kaart.

Op de WRB soil units kaart wordt de bodem binnen het onderzoeksgebied op een zelfde manier gekarteerd: wat betreft het noordelijke deel zijn geen data voorhanden aangezien het verstedelijkt gebied betreft. Het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied wordt gekarteerd als planosols, en dus als bodems met een beperkte drainage. Meer specifiek is er sprake van bodems met stuwwater ten gevolge van een abrupte textuursprong waarbij sprake is van een brute overgang van licht naar zwaarder materiaal op een diepte van minder dan 100cm onder maaiveld.

4.4 Controle van de data

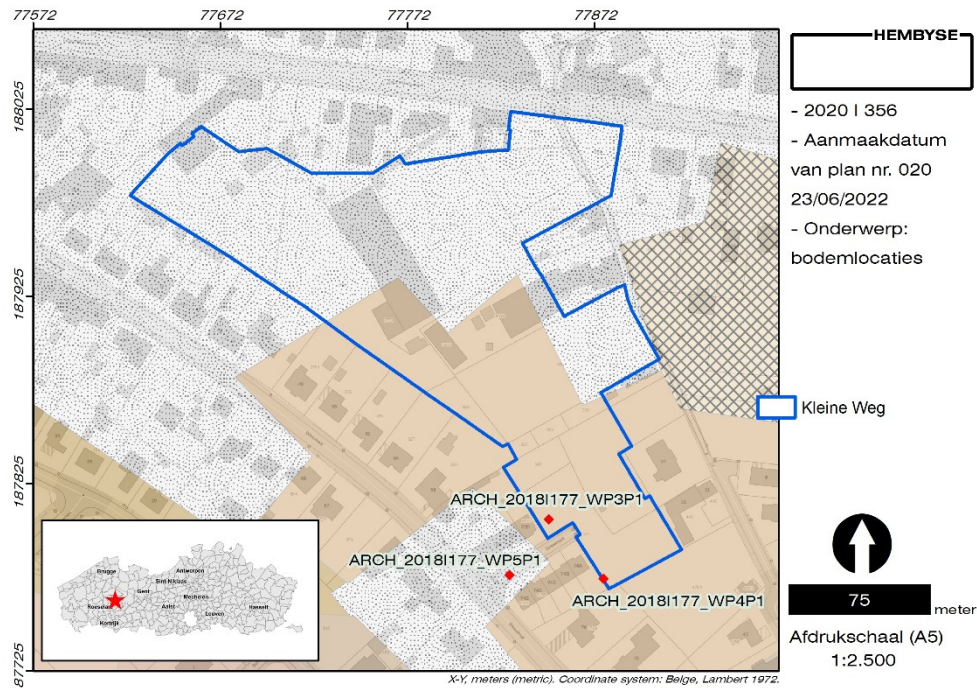
De gekarteerde aardkundige data, zowel de sedimenten als de bodems, kunnen op verschillende manieren op juistheid gecontroleerd worden. Dit kan door middel van:

DATA:	Beschikbaar ?	Relevant ?
Referentieprofielen in de data van DOV	☒	☐
Geïnterviewde boringen en sonderingen in de data van DOV	☒	☐
Sonderingen	☐	☐
Controleboringen	☒	☒
Landschappelijk bodemonderzoek	☐	☐
Andere: bodemonderzoeken	☐	☐

Indien er geen dergelijke data beschikbaar is, of dat deze voor het huidige onderzoeksgebied niet relevant zijn, worden deze niet in het huidige dossier opgenomen.

4.4.1 Referentieprofielen (DOV)

Ten zuidwesten van het huidige onderzoeksgebied werden -in het kader van de opmaak van een nota van het uitgesteld vooronderzoek (cf. infra)- enkele putwandprofielen geplaatst.

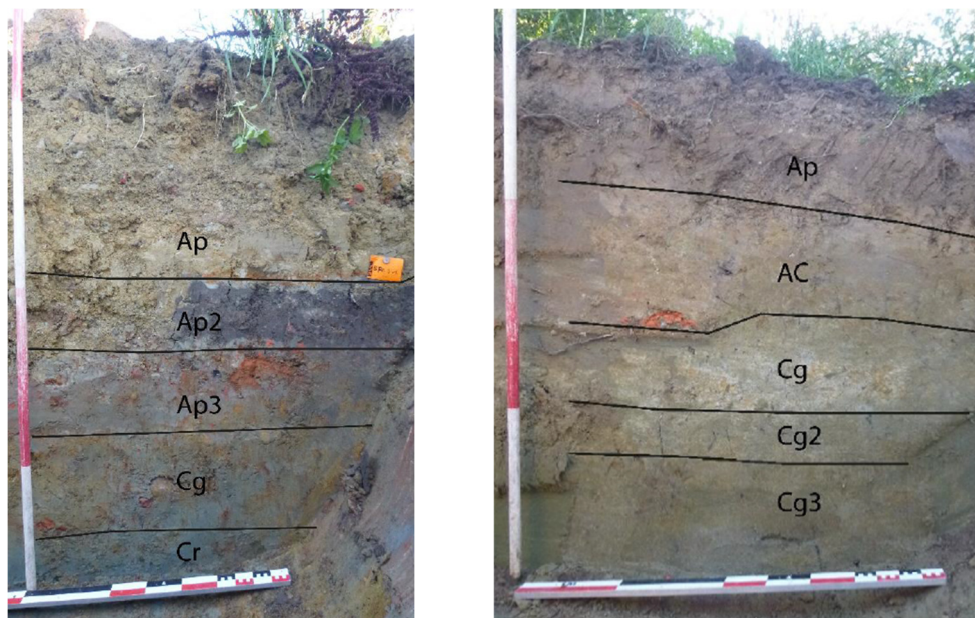
46

Figuur 27. Situering van de voor het onderzoeksgebied relevante referentieprofielen op de Belgische bodemkaart.

Deze referentieprofielen⁶ tonen aan dat het terrein ten zuidwesten van het huidige onderzoeksgebied nagenoeg volledig verstoord was tot in het tertiair substraat. Ter hoogte van WP3P1 is sprake van een verstoring diep tot 1,55m onder maaiveld, waarbij de verstoring kan opgedeeld worden in “drie antropogeen bewerkte of verstoorde horizonten (Ap-horizont).... Een verstoord matig grof zandig kleiige moederbodem horizont (Cg-horizont) werd aangeduid op een diepte van 120 cm. Naast matig veel baksteenbrokken werden hier en daar een enkel [sic] veldsteen uitgegraven. In deze horizont waren matig veel ijzervlekken en ijzerconcreties aanwezig. Deze moederbodem werd niet meer verstoord bevonden vanaf 155 cm beneden het maaiveld en had hier een gereduceerd groenig uiterlijk.”

⁶ Swaelens & Desmet 2018.

Ter hoogte van WP4P1 is sprake van een verstoringsdiepte tot 70cm onder maaiveld, waarbij de antropogene lagen zich onmiddellijk op de natuurlijke bodem bevinden. Deze wordt omschreven als een afwisseling van zandleem (tot 90cm diepte) tot zandige klei (15cm dik) en een meer kleilig zand. Vanaf een diepte van 90cm onder maaiveld is sprake van (grote) veldstenen, wat wijst op het tertiaire karakter van deze sedimenten. *“Uit het veldwerk bleek dat het maaiveld van de Tertiaire ondergrond zich zeer ondiep bevond in het plangebied. Er werden geen Quartaire afzettingen opgemerkt tijdens het veldwerk. De Quartaire afzettingen, indien deze hier oorspronkelijk aanwezig zijn, zijn mogelijks volledig opgenomen in de antropogene recentelijk bewerkte Ap-pakketten, oftewel zijn deze volledig weggeërodeerd en verplaatst naar lager gelegen gebieden door Quartaire hellingsprocessen.”*

Figuur 28. Referentieprofiel WP3P1 (links) en WP4P1 (rechts) (©BAAC).

Tot slot werd ter hoogte van WP5P1 een *“onverstoord”* bodemprofiel aangesneden, hoewel sprake is van een abrupte overgang naar de natuurlijke bodem en er dus geen sprake is van bodemvorming.

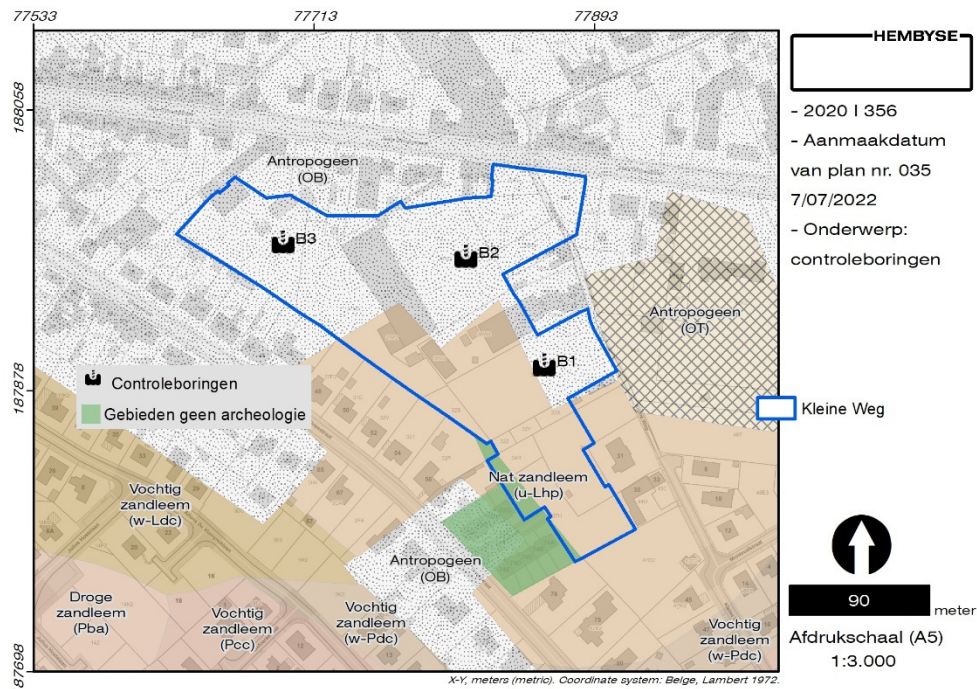
teelaarde waaronder zich een afwisseling van zandige en kleiige lagen bevindt. Er kan bijgevolg besloten worden dat ook hier sprake is van een dagzomend tertiair sediment.

4.4.3 Controleboringen

Volgend op het plaatsbezoek werden drie controleboringen uitgevoerd. Het doel daarvan was een inzicht te verkrijgen in mogelijk aanwezige verstoringen in de ondergrond en de dikte van de bouwvoor. De controleboring is een type boring die door het Agentschap Onroerend Erfgoed in het leven is geroepen om heel gericht uitsluitsel te bieden op plaatsen waar de erkend archeoloog een bodemverstoring verwacht en/of de dikte van de teelaarde wenst te kennen, zonder een landschappelijk bodemonderzoek te moeten uitvoeren. Er wordt dus tot een beperkte diepte (indien mogelijk -tot er zekerheid was dat het “moedermateriaal” is aangesneden) geboord, en/of wanneer duidelijk is in hoeverre de bodem is verstoord. De controleboringen vervangen echter geen landschappelijke boringen en indien uit de aardkundige data (cf. supra) zou blijken dat er duidelijke kans is op het aantreffen van paleo-horizonten, dient dit middels een landschappelijk bodemonderzoek te worden onderzocht (zie ook §*Omschrijving van de maatregelen* van dit dossier).

49

Na de getuigenis van de bewoner van de Kleine Weg nr. 15, dat het gebied een kleigroeve was die nadien is aangevuld, werd de verwachting naar een oud akkerland getemperd en hadden de controleboringen niet tot doel het vaststellen van de dikte van de teelaarde, maar het vaststellen van eventuele verstoring door kleiontginning. Op het historisch kaartmateriaal waren er enkele aanwijzingen voor putten en laagtes (zowel op het kaartmateriaal uit 1873 als op dat van 1969), maar gezien de bodemkundige kartering van klei op geringe diepte, werd dit niet één op één aan een ontginning verbonden.

Figuur 30. Situering van de controleboringen ten opzichte van de bodemkaart.

Controleboring 1 werd geplaatst in het weiland ten zuiden van de loodsen aan de Kleine Weg nr. 15. Er werd in eerste instantie een zeer droog pakket zandleem aangeboord, dat een zeer brokkelige en droge zandige klei afdekte. Op een diepte van circa 80 centimeter werd een lichtgrijze zandleem aangeboord die doet denken aan een stuif- of spoellaagje. Alle aangeboorde sedimenten bevatten baksteen, cokes en zelfs plastic.

Figuur 31. Controleboring 1.

Pas op een diepte van circa 1 meter werd een tertiair sediment aangeboord dat ogenschijnlijk onverstoord was. Er was geen sprake van afgedekte bodemhorizonten, zoals een oude akkerlaag.

51

Controleboring 2 werd in de weide ten noorden van de loodsen aan de Kleine Weg nr. 15 geplaatst. Dit weiland was ogenschijnlijk onverstoord, maar in de boring werd een profiel aangetroffen dat sterk gelijkaardig was aan boring 1. Dezelfde aanvullingen werden in deze boring aangetroffen, met een tussenliggende aanvullingslaag donkerbruin droog zandleem met ook industrieel wit aardewerk in de bijmenging.

Figuur 32. Controleboring 2.

Pas op een diepte van circa 1,3 meter onder het maaiveld werd een tertiair sediment aangeboord dat ogenschijnlijk onverstoord was. Het sediment

was echter vrij slap, waardoor deze interpretatie zelfs niet eens zeker is – mogelijk is de werkelijke verstoring van de bodem dus nog dieper.

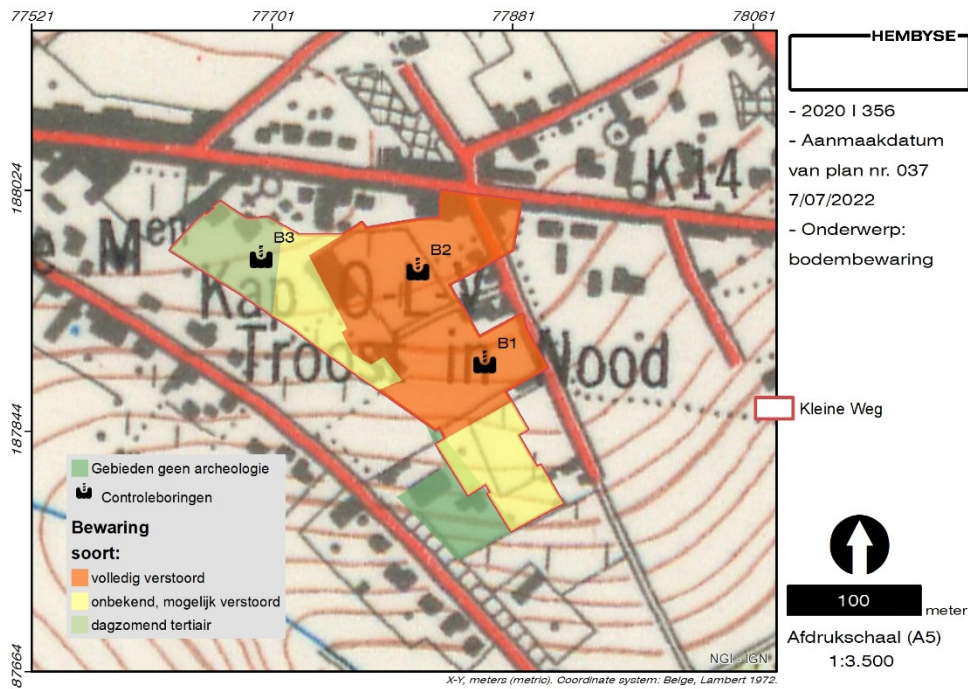
De derde controleboring werd geplaatst in het weiland in het noordwestelijke deel van het onderzoeksgebied. Het profiel van deze boring was duidelijk anders dan de voorgaande boringen. Er was sprake van een vergelijkbare zeer droge zandleem, die ook in boringen 1 en 2 was aangetroffen.

Figuur 33. Controleboring 3.

Op een diepte van circa 50 centimeter onder het maaiveld werd direct het tertiair sediment aangeboord. Er was geen sprake van quartaire sedimenten, maar anderzijds ook geen sprake van een volledig verstoord bodemprofiel. Dit boorprofiel komt beter overeen met de bodemkaart (klei op geringe diepte) en duidt meestal in eerste instantie op een erosie van het quartair sediment, eerder dan een antropogene invloed (in deze: kleiwinning). De kans om goed bewaarde archeologische sites aan te treffen in dergelijke bodems (dagzomend tertiair) is over het algemeen klein, maar niet onbestaand (denk ook aan sporen uit WO2, bijvoorbeeld).

Over het algemeen kan dus worden gesteld dat het grootste deel van het terrein verstoorde bodems vertoont. Dit sluit beter aan bij de gekarteerde OT-bodems aan de oostzijde van de Kleine Weg. Enkel in het noordwestelijke deel van het onderzoeksgebied is er sprake van A/C-bodems met de A-horizont rechtstreeks op het tertiair sediment en in het zuidoostelijke deel van het onderzoeksgebied is de bodemopbouw onbekend. Het belovende onderzoek van BAAC toont aan dat de archeologische verwachting zeer laag is, maar dat het terrein niet noodzakelijk uit een kleiontginning bestaat.

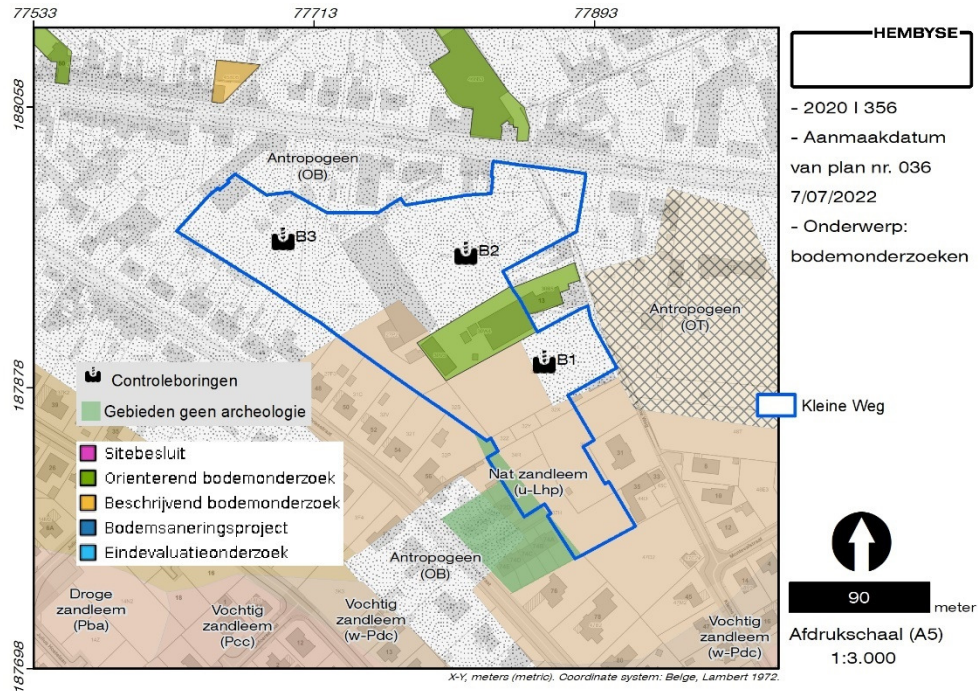
Figuur 34. Inschatting van de bodembewaring ten opzichte van de topografische kaart uit 1969.

Op de topografische kaart uit 1969 is dit dan ook zichtbaar: er is sprake van een natte laagte op perceelsniveau ter hoogte van controleboring 2 en ook in het zuiden, waar het terrein ontoegankelijk was, is sprake van een dergelijke laagte, die ook op terrein nog herkenbaar is als een opvulling die (ironisch genoeg) hoger ligt dan het perceel waarop BAAC een onderzoek heeft uitgevoerd.

Dit zorgt voor een lage tot zeer lage verwachting wat betreft bewaring van archeologische sporen, structuren en sites !

4.4.4 Bodemonderzoeken

Voor de gebouwen en de loodsen aan de Kleine Weg nr. 15 is reeds in 2007 een oriënterend bodemonderzoek opgemaakt, waarvan de sporen (peilbuizen zonder labels en boorgaten) nog op het terrein zichtbaar waren.

Figuur 35. Situering van de boringen en de zone van het OBO.

Het rapport van dit bodemonderzoek werd bij de initiatiefnemer opgevraagd, maar de initiatiefnemer beschikte niet (meer) over dit rapport.

5 Historische en archeologische data

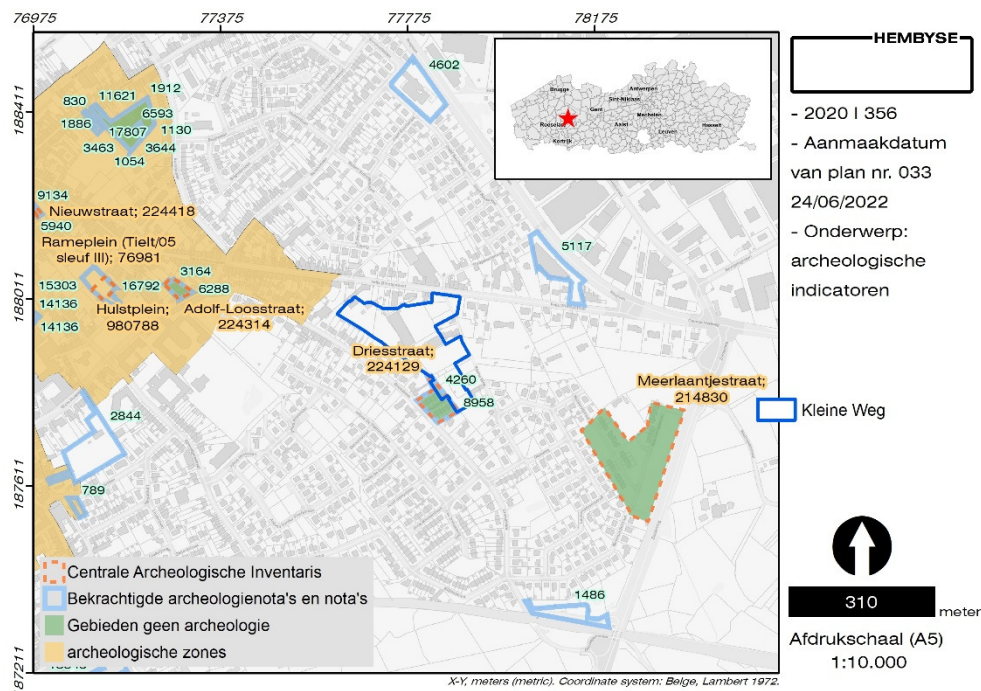
De historische en archeologische data dienen als het middel bij uitstek om de archeologische waarde van het gebied in te schatten. Deze worden zo veel mogelijk chronologisch aangepakt: de archeologische data voor het onderzoeksgebied geven gewoonlijk een inzicht in de oudste gekende menselijke aanwezigheid. Vanaf de Middeleeuwen betreden de meeste Vlaamse gemeenten ook de geschiedenis, door de eerste vermelding in kronieken en rekeningen. Vanaf de 18^e eeuw is er ook voor gans Vlaanderen kaartmateriaal beschikbaar.

5.1 Archeologische data

Een groot aantal van de geregistreerde archeologische onderzoeken en vondsten van Vlaanderen, voorafgaand aan het huidig geldende Onroerenderfgoeddecreet, staat geregistreerd in de databank van de Centrale Archeologische Inventaris (CAI). Een aantal van deze onderzoeken is ondertussen ook gekarteerd als een GGA. Sinds juni 2016 (de wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet, nvdr.) worden alle bekrachtigde archeologienota's en nota's opgenomen in een databank en als dusdanig gekarteerd. Het raadplegen van deze archeologienota's kan nieuwe informatie over het huidige onderzoeksgebied opleveren, of parallellen verschaffen voor de uiteindelijke opmaak van een archeologische verwachting voor het gebied.

Het onderzoeksgebied aan de Kleine Weg te Tielt ligt net buiten de Vastgestelde Archeologische Zone "Historische stadskern van Tielt", waarbinnen al behoorlijk wat archeologisch onderzoek werd uitgevoerd. De buitengebieden van deze stad zijn echter nog maar nauwelijks aan archeologisch onderzoek onderworpen, al kunnen enkele onderzoeken in de nabije omgeving van het onderzoeksgebied een blik werpen op het mogelijke archeologisch potentieel van het huidige onderzoeksgebied.

De ligging van het onderzoeksgebied buiten een VAZ, alsook het feit dat het niet gekarteerd is als een GGA, heeft in eerste instantie zijn invloed op het archeologietraject, maar betekent ook dat de aanwezigheid van archeologische sporen en structuren niet als uitzonderlijk hoog of anderzijds afwezig wordt geacht.

Figuur 36. Situering van de archeologische indicatoren in de omgeving van het onderzoeksgebied.

Net ten zuidwesten is sprake van een archeologienota⁸ (bestaande uit een bureaustudie, ID 4260) en een nota⁹ van het uitgesteld vooronderzoek (bestaande uit een proefsleuvenonderzoek, ID 8958) die werden opgesteld naar aanleiding van de verkaveling van dit gebied. De aardkundige vaststellingen werden hoger in de tekst reeds besproken en wezen op een verstoord bodemprofiel. Dit kan onmiddellijk gekoppeld worden aan de voormalige bebouwing en de daarmee gepaard gaande grond- en sloopwerken. Dit verklaart meteen de afwezigheid van archeologisch relevante sporen en structuren. Er werd bijgevolg geen verder onderzoek geadviseerd, en het gebied staat ondertussen gekarteerd als een GGA.

Ten oosten van het onderzoeksgebied kan vooreerst melding gemaakt worden van archeologisch onderzoek aan de Meerlaantjesstraat, een gebied dat ondertussen ook gekarteerd staat als een GGA. Begin 2016 werd daar een proefsleuvenonderzoek¹⁰ uitgevoerd: *“Het archeologisch onderzoek leverde slechts een klein aantal sporen op. Met uitzondering van één kuil, één waterkuil en een vierpalig graanschuurtje gaat het steeds om gracht- en greppelstructuren die te volgen waren over meerdere sleuven.*

⁸ Massagé 2017.

⁹ Swaelens & Desmet 2018.

¹⁰ Vanhoutte 2016.

Deze structuren bevatten alle geen dateerbaar vondstmateriaal. Enkel waterkuil S44 en kuil S45 in sleuf 11 leverden dateerbaar materiaal uit de IJzertijd, voor S45 ging het om enkele randfragmenten die gedateerd kunnen worden in de vroege La Tène-periode. Iets verder ten noorden kon ook nog een vierpostenspieker opgemeten worden, zonder diagnostisch materiaal. In de daarrond liggende sleuven en bij enkele uitbreidingen kwamen echter geen nieuwe nederzettingssporen aan het licht. Tot slot werd ter hoogte van sleuf 4 een volmiddeleeuws pakket aangesneden met daarin een ruime hoeveelheid grijs en -in mindere mate- rood aardewerk uit de 10^e-12^e eeuw. Op basis van de weinige greppels en grachten ter hoogte van het weiland, het ontbreken van belangrijke nederzettingssporen en het ondiepe voorkomen van oxido-reductieprocessen dient zich hier geen verder onderzoek aan.”

Ten noordoosten van het onderzoeksgebied werd een archeologienota¹¹ (bestaande uit een bureaustudie, ID 5117) opgesteld in het kader van de nieuwbouw van een GAMMA-filiaal. Er werd vastgesteld dat er sprake was van een geroerde bodem omwille van de voormalige aanwezigheid van een gebouw met rondom verhardingen, die reeds gesloopt en uitgebroken waren. Aangezien geen nieuwe bodemingrepen in ongeroerde grond voorzien zijn, werd besloten om geen verder onderzoek te adviseren.

57

Ten noorden van het onderzoeksgebied werd een archeologienota¹² (bestaande uit een bureaustudie, ID 4602) opgesteld naar aanleiding van de uitbreiding van het bestaande hotel. Ook hier kon worden vastgesteld dat er sprake is van reeds verstoorde bodems omwille van de aanwezigheid van parking en tennisterreinen, waarbij de geplande werken niet dieper reiken dan de reeds geroerde grond. Bijgevolg werd geen verder onderzoek geadviseerd.

Tot slot kan nog melding gemaakt worden van een archeologienota (bestaande uit een bureaustudie, ID 1486) die werd opgesteld voor een projectgebied ten zuidoosten van het huidige onderzoeksgebied. De geplande werken behelzen de aanleg van een langsweg ter afschaffing van overweg 16 op de spoorlijn en zijn dus eerder beperkt in omvang. Bovendien werd vastgesteld dat ook hier sprake is van recente verstoringen

¹¹ De Gryse e.a. 2017.

¹² De Smaele & Pieters 2017.

(de aanwezigheid van de spoorweg, alsook van recente rioleringen) waardoor -in combinatie met een lage archeologische verwachting omwille van de lage ligging van het onderzoeksgebied- geconcludeerd werd dat verder onderzoek geen potentieel op archeologische kennisvermeerdering met zich meebrengt.

Samengevat kan gesteld worden dat het archeologisch onderzoek in de nabije omgeving van het onderzoeksgebied beperkt blijft tot bureaustudies waarbij voornamelijk antropogene bodemverstoringen werden vastgesteld. Er is immers steeds sprake van bebouwde en verharde projectgebieden waarbij de grond- en sloopwerken een nefaste impact op het bestaande bodemarchief hebben gehad. Niettemin kan niet worden uitgesloten dat in beter bewaarde bodems, zoals onder akker- of weideland wel degelijk archeologische sporen en structuren kunnen worden aangetroffen. Er dient dus naar de historiek van het onderzoeksgebied gekeken te worden om hierover uitsluitsel te geven.

5.2 Historische data

58

De historische situering van het onderzoeksgebied valt voor de oudste historische situering samen met de algemene historische situering van de Stad Tielt¹³, waarvan het ontstaan moet worden gezocht in de geografische ligging.

De locatie van de stadskern en bij uitbreiding de Middeleeuwse nederzetting, bevindt zich op een in het landschap uitstekende rug of cuesta, die zich als een baken in het omliggende landschap aftekent (zie §*Topografie*). Men kan er dus van uitgaan dat deze droge rug met een goed zicht over de hele regio een aantrekkingskracht op de mens heeft uitgeoefend, een aantrekkingskracht die voldoende sterk was om er zich te gaan vestigen.

De oudste sporen van menselijke activiteit kenmerken zich door losse vondsten van vuursteenartefacten, die verspreid over de cuesta zijn teruggevonden (zie ook §*Archeologische data*). Men kan zich levendig voorstellen dat de hoge cuesta een uitgelezen plaats was waar de bewegingen van seizoenen, dieren en naburige bevolkingsgroepen konden worden waargenomen en van waaruit voor foerage kon worden afgedaald

¹³ Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: Tielt [online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/14708> (geraadpleegd op 4 juni 2019).

naar de beekvalleien. De sporen van deze jagers-verzamelaars zijn even schaars als ze diffuus zijn, mede door het intensieve landgebruik van de cuesta doorheen de eeuwen.

Ook sporen van menselijke activiteiten in de millennia na de steentijden, tijden waarin de mens zich een meer sedentair tot permanent sedentair bestaan had aangemeten, zijn diffuus en schaars. De eerste duidelijke sporen van menselijke activiteiten stammen uit de Romeinse periode. Er bestaat immers een hypothese dat een zijtak (“diverticulum”) van de Romeinse weg tussen Blicquy en Oudenburg over Tielt liep. Ondanks het feit dat er van deze weg zelf geen sporen zijn aangetroffen (en een verband met het Middeleeuwse stratenpatroon is niet duidelijk), zijn er in Tielt en de directe omgeving tastbare sporen van de Romeinse en inheems-Romeinse aanwezigheid aangetroffen. Men kan hierbij denken aan het aardewerk in het stadscentrum, maar ook aan de sporen aan het Galgenveld ten oosten van Tielt. Sommigen hebben ook getracht om het toponiem “tielt” aan de Romeinse nederzetting te verbinden, door deze -soms nogal onhandig- te verbinden aan de Latijnse woorden “tilia”, “tiletum”¹⁴ of “tegula”.

Anderen gaan er van uit dat de naam van de stad eerder een Frankische oorsprong heeft, ook al zijn er weinig archeologische aanwijzingen dat er een Merovingische of Frankische nederzetting aanwezig is geweest. Het één sluit het ander natuurlijk niet uit, maar bij gebrek aan andere aanwijzingen moet toch worden teruggesproken naar de vermelding van de stad in 1119¹⁵, wanneer het toponiem voorkomt als “de Tileto”. Zelfs dan is het niet duidelijk waarnaar het toponiem verwijst, het betreft waarschijnlijk een verbuiging van het woord [tilet], maar het krampachtig proberen verklaren van dit woord is niet zinvol.

Rond 1177 wordt het toponiem al duidelijk als “Thieth” te boek gezet, waarna men kan stellen dat het toponiem en de uitspraak in het Nederlands sinds de 12^e eeuw nauwelijks zijn gewijzigd. Op de Inventaris Onroerend Erfgoed is een vermelding van “*in villa quae dicitur Tiletum*” uit 1105 opgenomen (zonder verwijzing?), wat er hoe dan ook op wijst dat er in de nasleep van de Karolingische periode en de volle Middeleeuwen menselijke activiteiten en bewoning op de cuesta rond het huidige stadscentrum van Tielt waren. De aard en omvang van deze activiteiten of

¹⁴ “Tiletum” komt niet voor in enig Latijns vocabularium.

¹⁵ *Toponymisch Woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland (vóór 1226)* door Maurits Gysseling (1960), online te raadplegen.

van deze bewoning zijn in het geheel niet duidelijk en blijft krachtvoer voor heel wat speculatie.¹⁶

In de 12^e en 13^e eeuw kent Tielt, net als de rest van Vlaanderen, een bevolkingstoename. De nederzettingen en steden breiden uit en voorheen ruwe gronden werden tot landbouw- of opbrengstgronden omgevormd.

Tielt zou in 1128 stadrechten hebben verworven en in de loop van de 13^e eeuw profileert Tielt zich meer en meer als een stad met een verstedelijkte kern enerzijds en een eerder ruraal buitengebied anderzijds. De stadskern werd Tielt-Binnen genoemd: hier werd vooral de lakennijverheid beoefend; terwijl de omringende boerenbuiten gekend stond onder de benaming Tielt-Buiten. Mede door de bouw van een lakenhalle werd de lakenhandel en -nijverheid de belangrijkste bedrijvigheid van de stad gedurende de 13^e en de 14^e eeuw. Nadat in 1393 de toestemming werd verkregen om een jaarmarkt te houden, bloeide de stad Tielt uit tot een centrum van de vlasindustrie in het midden van de 16^e eeuw.¹⁷ Het einde van de 16^e eeuw tot en met het einde van de 17^e eeuw wordt echter gekenmerkt door een bevolkingsterugval, onder meer door een pestepidemie, verschillende stadsbranden en een hongersnood. De stad weet zich echter te herstellen en het begin van de 18^e eeuw luidt opnieuw een bloeiperiode in die voornamelijk gebaseerd is op landbouw en huisnijverheden.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd Tielt de thuisbasis van het opperbevel van het 4^e Leger, dat van hieruit zijn operaties aan het westelijk front coördineerde. In Tielt waren tijdens de Eerste Wereldoorlog tussen 3500 en 5000 Duitse militairen gehuisvest en in de burgerhuizen werden militairen (en dan vooral officieren) ingekwartierd. De plattelandsbevolking leed erg onder het strenge regime van opeisingen (mensen, dieren, voedsel, materialen, ... tot en met de deurklinken van de huizen werden door de Duitsers opgeëist) en een volledig ontwricht economisch en openbaar leven.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog was Tielt het slachtoffer van zware gevechten, zowel bij de Duitse inval in 1940, als bij de bevrijding door Poolse eenheden in 1944.

Op 27 mei 1940 trok het Duitse leger naar Tielt op en deed dit vanuit het zuiden en het zuidoosten. De Duitsers trokken het oostelijke deel van Tielt binnen langs de Deinzesteenweg en de Kanegemstraat¹⁸, dat door

¹⁶ *Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Historische stadskern van Tielt [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/300523> (geraadpleegd op 8 augustus 2017).*

¹⁷ <https://www.tielt.be/product/383/meer-over-tielt>

¹⁸ *Ravyts & Struyve 1995, pagina 68.*

eenheden van Ardeense Jagers werd verdedigd.¹⁹ In de Rozenboomwijk doken in de loop van maandag 27 mei 1940 de eerste Duitse soldaten op. Ondanks het feit dat de strijd in Tielt zeer hevig was, bleek deze maar van korte duur. De Belgische eenheden waren onderbemand en beschikten over middelen noch motivatie om de Duitse eenheden tegen te houden. In 1944 dienden de Duitsers echter op hun stappen terug te keren en ditmaal waren het Poolse tanks die vanuit het westen Tielt bevrijdden. De Duitsers hadden in en rond Tielt bemande posten achtergelaten om hun aftocht te dekken.²⁰ Het waren deze eenheden die op 8 september 1944 met de Polen slaags raakten, met alle schade en bloedvergieten van dien. De Duitsers trokken zich, gesteund door een achterhoedegevecht, richting Gent terug. Een aantal Duitse eenheden trok zich ook via de Sint-Janstraat terug²¹ en reeds rond half vier in de namiddag van de 8^e september was Tielt bevrijd.

Na de Tweede Wereldoorlog zou Tielt een langzame bloei kennen, meegetrokken in de economische welvaart van het naoorlogse Europa. De evolutie van het dorp en het onderzoeksgebied in het bijzonder kunnen gevolgd worden op het historisch kaartmateriaal en de luchtfoto's.

¹⁹ Ravyts & Struyve 1995, pagina 81.

²⁰ Ravyts & Struyve 1995, pagina 358.

²¹ Ravyts & Struyve 1995, pagina 366.

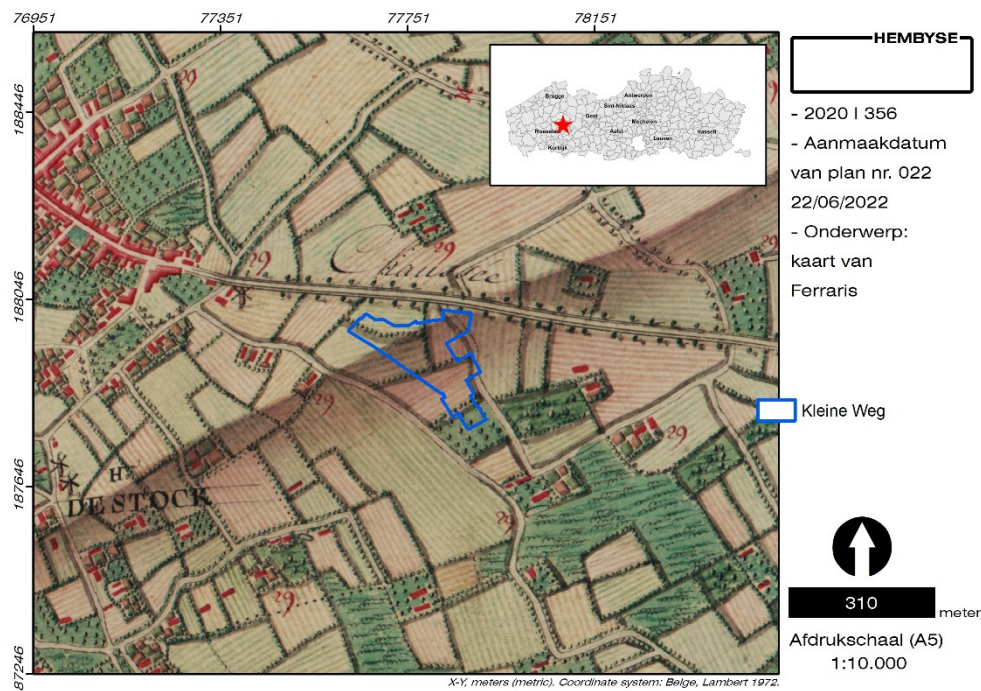
5.3 Kaarten en luchtfoto's

Om de archeologische waarde van het onderzoeksgebied in te schatten wordt in onderstaand hoofdstuk historisch kaartmateriaal onderzocht. Het oudste kaartmateriaal waarop het onderzoeksgebied herkenbaar gekarteerd is, dateert uit het einde van de 18^e eeuw, aangezien het onderzoeksgebied niet gekarteerd wordt op de kaart van Villaret (het kaartblad vertoont een leegte van Denderhoutem tot Ternat).

5.3.1 Atlas van Ferraris (1777)

Deze kaart kwam tot stand in opdracht van keizerin Maria-Theresia en keizer Jozef II. Onder leiding van generaal Joseph-Jean François graaf de Ferraris werden de Oostenrijkse Nederlanden voor het eerst systematisch en grootschalig gekarteerd.

Het onderzoeksgebied bevindt zich ten zuiden van de met bomen omzoomde "Chaussée de Thielt à Deynse", de huidige Deinseseenweg waarvan het stuk het dichtste tegen het centrum heden gekend is als de Felix D'Hoopstraat. Aan de oostelijke zijde wordt een landwegje gekarteerd, dat overeenkomt met de huidige Kleine Weg. Ten (zuid)westen wordt de Driesstraat weergegeven. Het onderzoeksgebied zelf wordt grotendeels gekarteerd als landbouwgrond, waarbij de afzonderlijke percelen middels bomen en hagen van elkaar gescheiden zijn. Het zuidelijke deel kent een gebruik als boomgaard.

Figuur 37. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de kaart van Ferraris.²²

Ten westen van het onderzoeksgebied wordt een houten staakmolen weergegeven. Deze molen werd in 1842 vervangen door een stenen oliewindmolen nadat eigenaar Leon Devolder hiervoor van de Bestendige Deputatie toestemming verkreeg. De molen staat gekend onder de benaming “Molen Ide”, hiermee verwijzend naar de familie die deze molen tussen 1931 en 1959 in bezit had.²³

63

5.3.2 Vandermaelen kaarten (1846-1854)

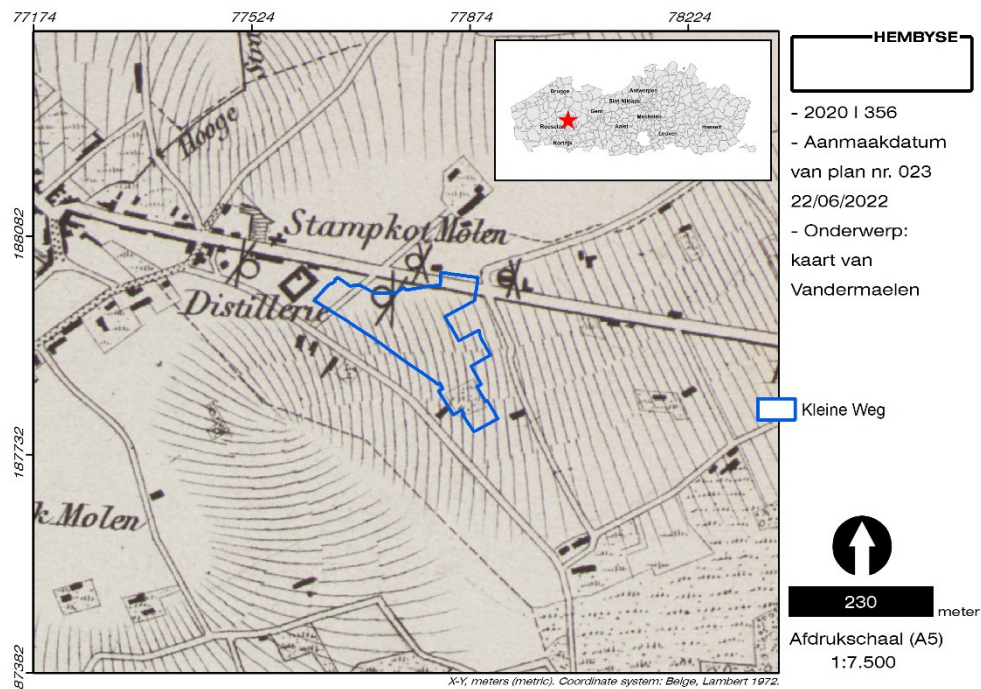
Op het georeferende kaartmateriaal van Vandermaelen is sprake van een verschuiving in noordwestelijke richting, waardoor de hoger vermelde molen binnen het onderzoeksgebied lijkt te liggen. Op basis van jonger kaartmateriaal kan echter besloten worden dat deze wel degelijk ten westen van het onderzoeksgebied ligt (cf. infra).

Bijkomend dient opgemerkt te worden dat er sprake is van maar liefst 4 molens langsheen de Felix D’Hoopstraat/Deinseseesteenweg. Aan de noordzijde van de Felix D’Hoopstraat is sprake van de Stampkotmolen, en ten oosten daarvan de Stoopsmolen, waarnaar de huidige

²² <http://www.geopunt.be/>

²³ <https://www.molenechos.org/verdwenen/molen.php?nummer=3033>

Stoopsmolenweg genoemd werd.²⁴ De molens ten westen van het onderzoeksgebied konden niet geïdentificeerd worden.

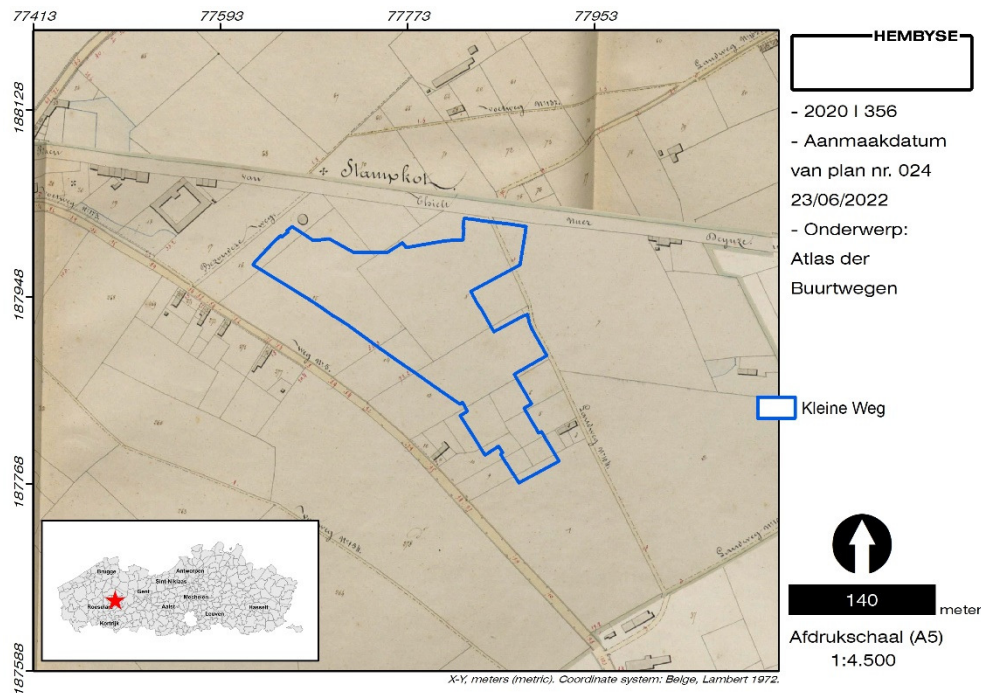
Figuur 38. Situering van het onderzoeksgebied op de kaart van Vandermaelen.

Het onderzoeksgebied zelf bevindt zich nog steeds buiten het stadscentrum. Over het landgebruik kunnen op basis van deze kaart geen uitspraken worden gedaan, niettemin is duidelijk dat het onderzoeksgebied zich op een hoogte bevindt (vandaar de aanwezigheid van meerdere molens), waarbij sprake is van een vrij sterk verval.

²⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: Felix D'Hoopstraat [online] <https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/10763> (geraadpleegd op 23-06-2022).

5.3.3 Atlas der Buurtwegen (1840)

Op het kaartmateriaal van de Atlas der Buurtwegen staat quasi dezelfde situatie gekarteerd als op de kaart van Vandermaelen, al is hier sprake van meer detailwerking. Een opmerkelijk feit betreft de afwezigheid van de Stoopsmolen, hoewel deze pas afgebroken zou zijn in 1891.²⁵

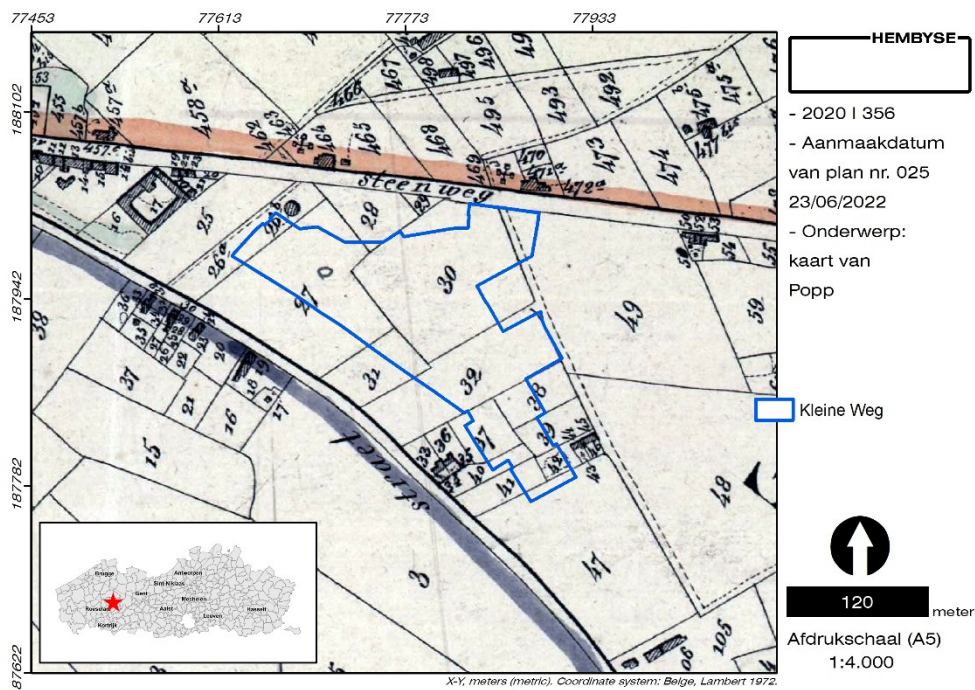
Figuur 39. Situering van het onderzoeksgebied op de Atlas der Buurtwegen.

Het onderzoeksgebied is nog steeds onbebouwd, en hoogstwaarschijnlijk in gebruik als landbouwgrond. De noordoostelijke hoek wordt doorsneden door landweg n° 104, die ook al werd weergegeven op de kaart van Ferraris, al lijkt het tracé rechtgetrokken te zijn.

²⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: Felix D'Hoopstraat [online] <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/10763> (geraadpleegd op 23-06-2022).

5.3.4 Popp-kaarten (1830 – 1842)

Circa vijftig jaar na de opmaak van de Atlas van Ferraris verscheen voor onze gewesten een eerste versie van het kadasterplan, waarmee heden nog steeds gewerkt wordt. Deze plannen werden in het begin van de jaren 1830 opgemaakt en geven een goed beeld van perceelsindelingen en infrastructuur. Van een groot deel van deze percelen kan tevens uit de kadastrale leggers (indien voorhanden²⁶) het landgebruik worden afgelezen.

66

Figuur 40. Situering van het onderzoeksgebied op de kaarten van Popp.

Een uittreksel uit de kaart van Popp biedt een zeer gedetailleerd zicht op het onderzoeksgebied, waarbij de ligging Molen Ide (cf. supra) ten opzichte van het onderzoeksgebied duidelijk wordt. Deze molen (perceel 26b) bevindt zich net buiten het onderzoeksgebied en is, samen met het perceel (26a) waarbinnen de molenheuvel gekarteerd wordt, in bezit van een zekere “Devolder Leon, huilier”. Volgens de kadastrale legger betreft het een windoliemolen.

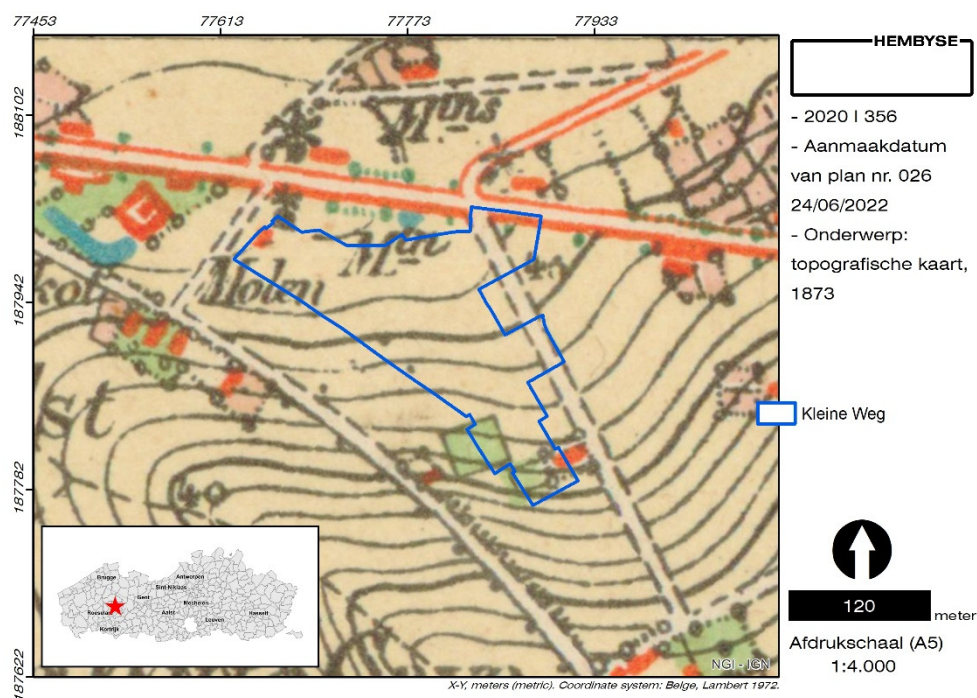
²⁶ De atlas bleef immers onvoltooid waardoor een derde van alle Belgische gemeenten ontbreekt. Het betreft de oostelijke provincies Limburg, Luxemburg en Namen, de arrondissementen Turnhout en (deels) Antwerpen. Ook de steden Antwerpen, Gent, Geraardsbergen, Leuven, Luik, Oostende en Oudenaarde ontbreken.

De percelen in het zuiden van het onderzoeksgebied zijn grotendeels in handen van Petrus Plettinck (1794-1864), die getrouwd was met Louise Strack, en bekend stond als handelaar en brouwer, maar ook het ambt van schepen en provincieraadslid bekleedde.²⁷ Het grootste deel van deze percelen wordt omschreven als “land”, hoewel ook sprake is van “bos” (perceel 37) en een waterpartij ter hoogte van perceel 42.

De percelen in het centrale deel van het onderzoeksgebied behoren toe aan verschillende personen, alsook een deel aan het “Thielt Bureel” (van de Weldadigheid?, nvdr.) en worden omschreven als “land”.

5.3.5 Topografische kaart NGI, 1873

Op de topografische kaart uit 1873 wordt dezelfde situatie weergegeven, al lijkt de benaming “Stampkot Molen” hier te verwijzen naar de molen ten westen van het onderzoeksgebied in plaats van ten noorden.

67

Figuur 41. Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart uit 1873.

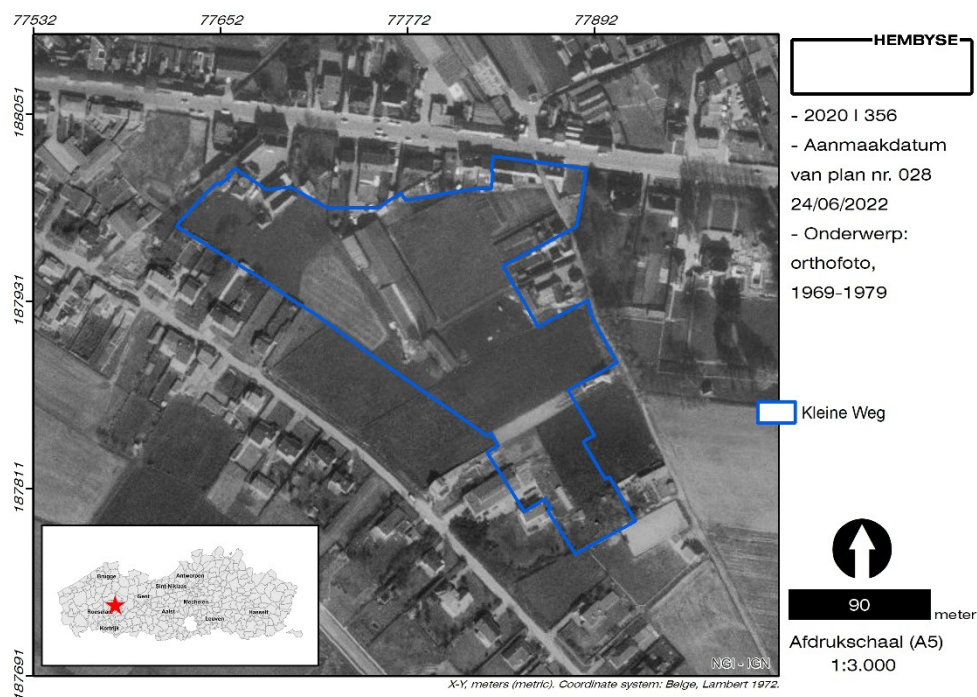
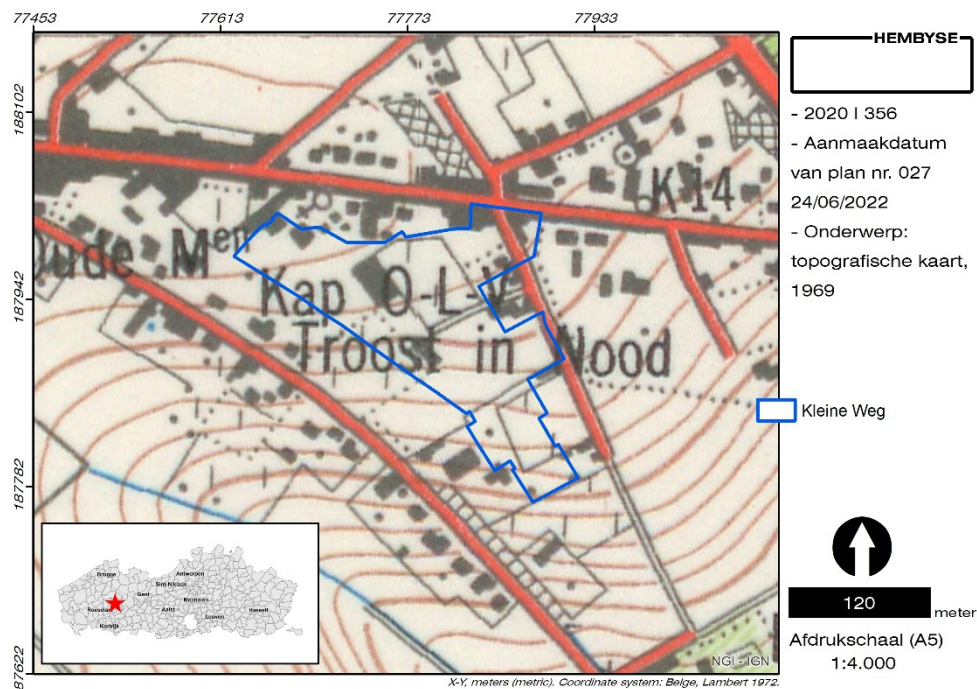
Over het landgebruik kunnen aan de hand van deze kaart geen uitspraken worden gedaan. Wel wordt opnieuw duidelijk dat er sprake is van een sterke helling in zuid(oost)elijke richting.

²⁷ <https://www.hln.be/tielt/stad-trekt-170-000-euro-uit-voor-restauratie-grafmonumenten~ab566a33/>

5.3.6 Topografische kaart NGI, 1969

Het uitzicht van het onderzoeksgebied verandert pas in de jaren 1960-1970. De molens langsheen de Felix D'Hoopstraat en de Deinsteeweg zijn verdwenen, al resten mogelijk nog wat molenheuvels of bouwvallige molenrompen (cf. benaming "Oude Molen").

Net ten noorden van het onderzoeksgebied werd de Kapel Onze-Lieve-Vrouw Troost in Nood opgericht. Binnen het onderzoeksgebied werd een langwerpige loods opgericht, die ook op de orthofoto uit 1971 zichtbaar is, maar reeds in zuidoostelijke richting werd verlengd. Dit wordt meer in detail weergegeven op de orthofoto uit 1969-1979.

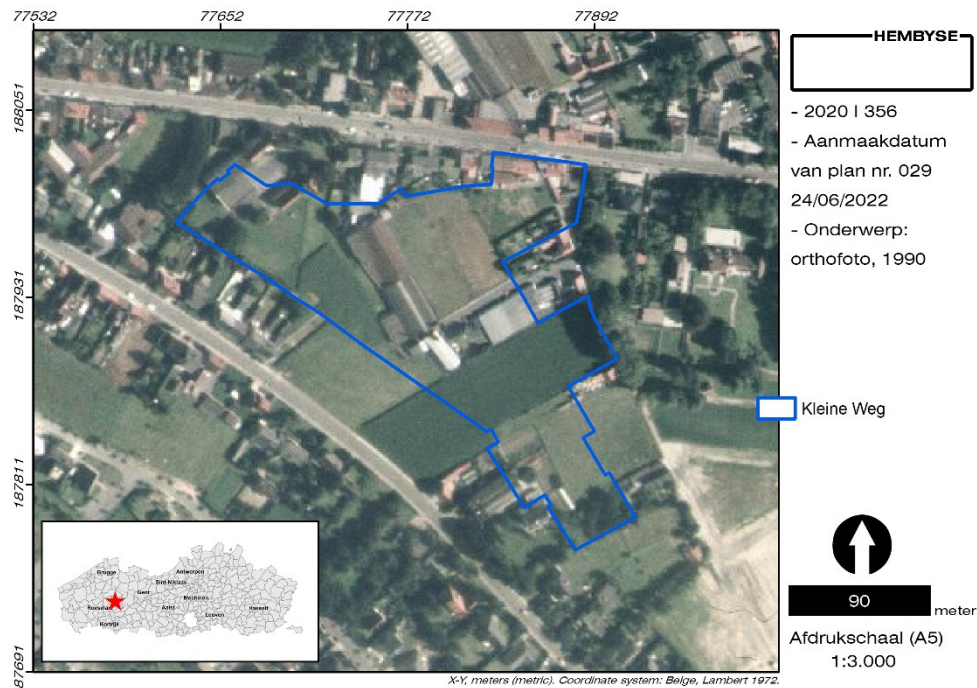

Figuur 42. Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart uit 1969. Onder: situering van het onderzoeksgebied op de orthofoto uit 1969-1979.

Ook in de noordwestelijke hoek van het onderzoeksgebied is sprake van verharding en bebouwing, net als in de zuidwestelijke hoek en in het noorden, op de hoek van de Felix D'Hoopstraat en de Kleine Weg.

5.3.7 Orthofoto uit 1990

De orthofoto uit de periode 1979-1990 toont aan dat er een nieuwe loods werd gebouwd aan de oostzijde van het onderzoeksgebied. Deze behoort toe aan een autosloopbedrijfje dat gevestigd was aan de Kleine Weg 15 en gespecialiseerd was in het herstellen van remmen, uitlaten en versnellingsbakken.

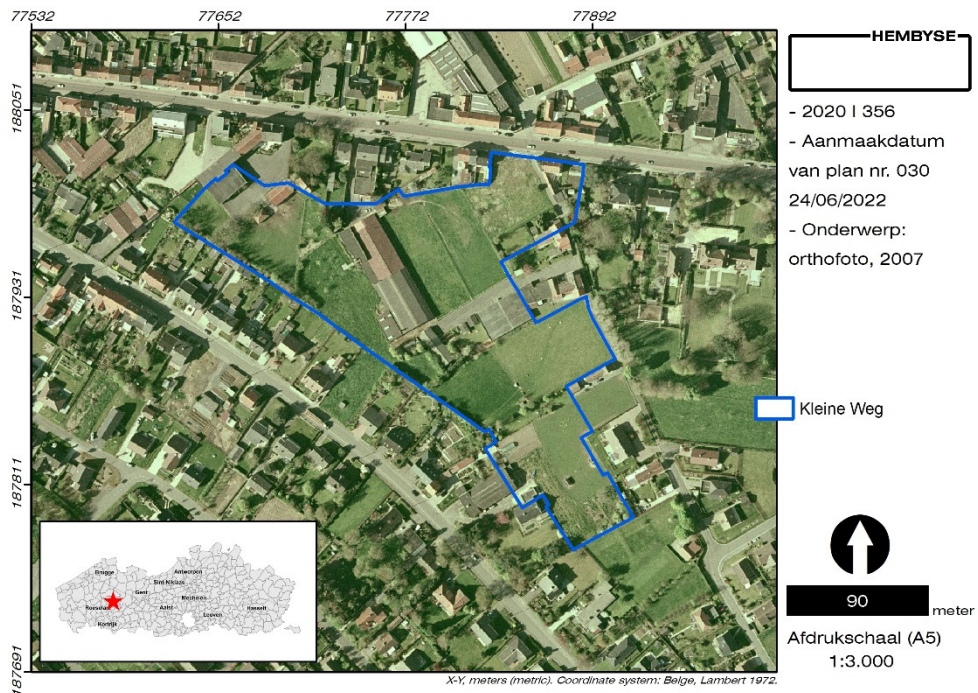

Figuur 43. Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto uit 1979-1990.

De overige zones blijven in gebruik als akker- en/of weideland.

5.3.8 Orthofoto uit 2007

Het uitzicht van het onderzoeksgebied blijft tot op heden in grote mate ongewijzigd. Er doen zich slechts enkele kleine wijzigingen voor, zoals in de periode 2005-2007 wanneer enkele huizen op de hoek van de Felix D’Hoopstraat en de Kleine Weg worden afgebroken. Op de orthofoto uit 2013 is hier sprake van een verharding die in gebruik is als parkeerzone. Het slopen van deze bewoning kan mogelijks in verband gebracht worden met het verbreden van de Kleine Weg, een wijziging die op de orthofoto uit de periode 2008-2011 zichtbaar is.

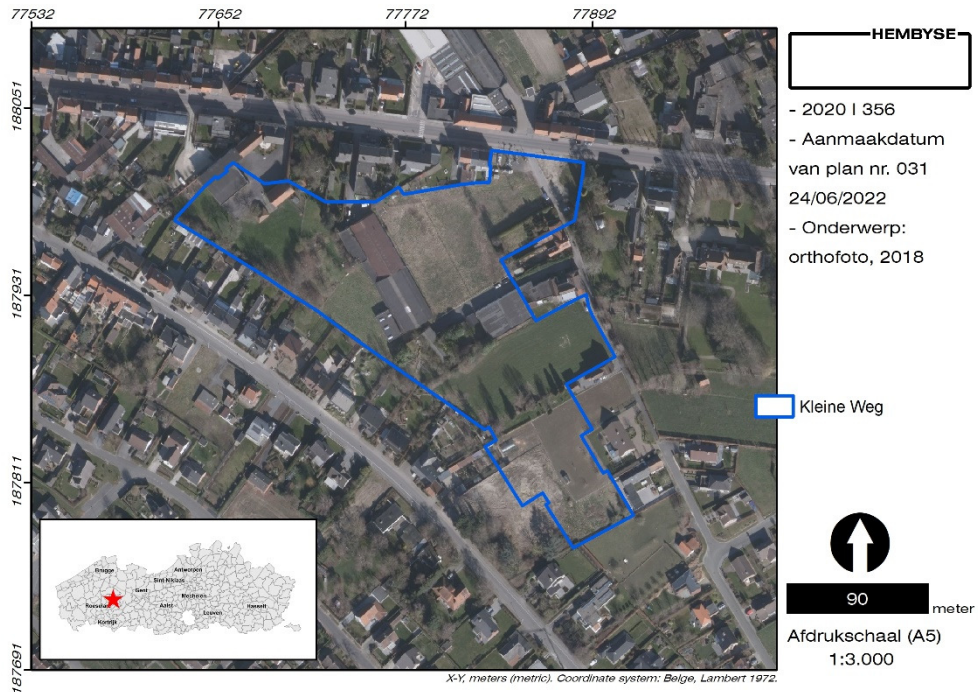

Figuur 44. Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto uit 2005-2007.

In de zuidoostelijke hoek is de begroeiing geroid en lijkt sprake te zijn van een soort grondstock. Verder blijft het uitzicht van het onderzoeksgebied ongewijzigd.

5.3.9 Orthofoto uit 2018

Binnen het onderzoeksgebied zelf doen zich geen wijzigingen voor, maar wel net ten zuidwesten van het onderzoeksgebied.

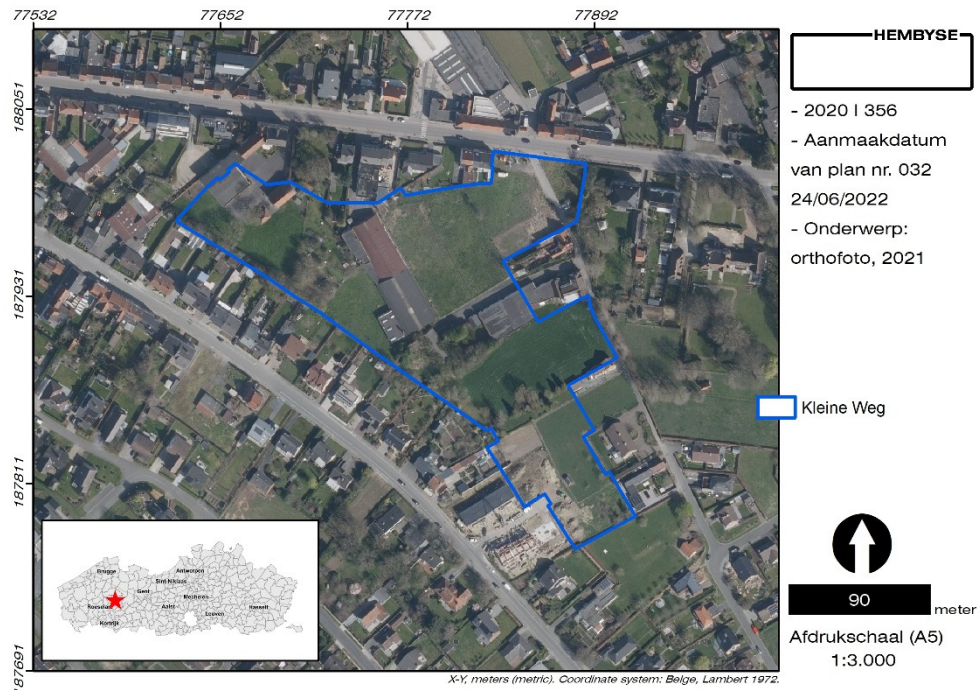

Figuur 45. Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto uit 2018.

Daar is een deel van de bestaande bebouwing gesloopt met het oog op een nieuwe verkaveling.

5.3.10 Orthofoto uit 2021

De bouwwerken hiervoor zijn zichtbaar op de meest recente orthofoto's en op deze van 2021 zijn de werken nog in uitvoering. De zuidwestelijke hoek van het onderzoeksgebied wordt hierbij als grondstock gebruikt.

Figuur 46. Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto uit 2021.

In het kader van deze verkaveling werd reeds een archeologienota opgesteld, waarvan de referentieprofielen reeds aan bod kwamen (cf. supra) en waarvan de archeologische data verder in de tekst besproken zullen worden (cf. infra).

6 Dataset en waardering

6.1 Bestaande data

Het archeologietraject bestaat uit een aantal onderzoeksmethodes, waarvan is afgewogen of deze “mogelijk” (uitvoerbaar), “nuttig” (archeologisch relevant), “schadelijk” (schadelijk voor het archeologisch bodemarchief) en noodzakelijk (noodzakelijk voor de waardering van het archeologisch kennispotentieel) zijn.

Op basis van het uitgevoerde traject kunnen de reeds toegepaste methodes worden getoetst.

Bureauonderzoek	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Uitgevoerd
	☒	☒	☐	☒	☒

toelichting

Het bureauonderzoek heeft aangetoond dat de geplande werkzaamheden geen impact hebben op het bodemarchief, aangezien het gaat om reeds verstoorde bodems.

Controleboringen	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Uitgevoerd
	☒	☒	☐	☐	☒

toelichting

Binnen het onderzoeksgebied is op basis van de controleboringen sprake van een verstoorde bodem, het gaat mogelijk om uitgravingen voor kleiwinning, in combinatie met erosie van de helling. De sloop van de gebouwen heeft betrekking op circa 10% van het onderzoeksgebied en aangezien de gebouwen zelf reeds diep in de helling ingesneden liggen, is er geen negatieve impact op het archeologisch kennispotentieel van de site.

Dit leidt tot de vraag: zijn deze methodes voldoende zodat een inschatting van het archeologisch kennispotentieel en een waardering van de eventueel reeds gekende archeologische sporen mogelijk zijn ?

Antwoord: JA NEE

Indien de dataset volledig is, kan deze aan de geplande werken worden getoetst en kan een beslissing genomen worden over de impact van de geplande werken.

Indien de dataset onvolledig is, worden in de volgende hoofdstukken verdere maatregelen getoetst.

6.2 Ontbrekende data

Indien de dataset onvolledig is, dient een afweging te worden gemaakt van mogelijke onderzoeksmethoden om de dataset te vervolledigen. Dit is dezelfde afweging als van de reeds toegepaste onderzoeksmethoden:

Geofysisch onderzoek

Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Uitgevoerd
☐	☐	☐	☐	☐

toelichting

Er zijn geen specifieke onderzoeksvragen die deze surveymethode noodzakelijk of nuttig maken.

Landschappelijke boringen

Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Uitgevoerd
☒	☐	☐	☐	☐

toelichting

Uit de controleboringen blijkt reeds dat de bodem zwaar verstoord is. Een landschappelijk bodemonderzoek biedt in deze geen meerwaarde. Er zijn met zekerheid geen paleo-horizonten aanwezig.

Prospectie met ingreep in de bodem ifv sporensites (proefsleuven, proefputten)

Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Uitgevoerd
☒	☐	☐	☐	☐

toelichting

Er is binnen de contouren van de te slopen gebouwen geen verwachting naar de bewaring van grondsporen. Deze zijn met zekerheid afwezig.

Vlakdekkende opgraving

Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Uitgevoerd
----------	--------	------------	--------------	------------

toelichting

Niet noodzakelijk.

Indien één of meerdere onderzoeksmethodes **noodzakelijk** zijn voor het vervolledigen van de archeologische dataset, worden deze in het programma van maatregelen besproken.

Te nemen maatregelen:

JA	NEE
----	-----

NEE

Korte omschrijving:

VRIJGAVE VAN DE ZONES WAAR SLOOPWERKEN ZULLEN PLAATSVINDEN

6.3 Waardering

76

Indien een inschatting van het archeologisch kennispotentieel en een waardering van de archeologische sporen mogelijk is, kan ook een waardering van de site worden gedaan.

Indien een inschatting van het archeologisch kennispotentieel niet mogelijk is (onvoldoende data), dient de waardering te worden uitgesteld tot de dataset vervolledigd is.

Indien de site geen archeologisch kennispotentieel of potentieel op aanzienlijke archeologische kenniswinst bevat (door een totaal gebrek aan archeologische sporen en structuren), dan is de waarde van de site vanuit archeologisch standpunt uiteraard nul. Indien de site een aantal sporen en structuren bevat, dient het potentieel aan archeologische kenniswinst/kennisvermeerdering afgewogen te worden aan zowel de geplande werken als de maatschappelijke en economische investering die noodzakelijk is voor het bewaren van het archeologisch kennispotentieel.

Conform de CGP worden ook onderzoeksvragen geformuleerd, die in de waardering van het onderzoeksgebied en de daarbinnen al dan niet aangetroffen archeologische sites, worden beantwoord.

Deze onderzoeksvragen zijn:

3. Kan er op basis van de bestaande dataset bepaald worden of er archeologische sporen, structuren of afgelijnde sites (“vindplaatsen”) aanwezig zijn ?

Binnen de contouren van de bestaande gebouwen zijn met zekerheid geen archeologische sporen en structuren aanwezig.

Op basis van de gegevens uit de bureaustudie kan worden besloten dat het onderzoeksgebied enerzijds door hellingserosie verstoord is en anderzijds door diepe ontgravingen, mogelijk voor kleiontginning. De gebouwen zelf liggen horizontaal ingesneden in een vrij scherpe helling, wat een bijkomende diepe verstoring van de bodem tot gevolg heeft gehad.

1. Zo ja: Is deze archeologische vindplaats voldoende waardevol dat het behoud in situ of ex situ de noodzakelijke investeringen verantwoordt ? Zo ja: motiveer.

In de afweging kosten versus baten heeft het weinig zin om binnen de zones van de te slopen gebouwen ná de sloop verder archeologisch onderzoek (i.e. prospectie) uit te voeren.

7 Literatuuroverzicht

7.1 Naslagwerken

Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: *Felix D'Hoopstraat* [online] <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/10763> (geraadpleegd op 23-06-2022).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: *Historische stadskern van Tielt* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/300523> (geraadpleegd op 8 augustus 2017).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: *Tielt* [online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/14708> (geraadpleegd op 4 juni 2019).

Antrop M., 2002. *Traditionele landschappen van het Vlaamse Gewest, Versie 6.1*, opgemaakt door de Vakgroep Geografie van de UGent.

Borremans M., 2015. *Geologie van Vlaanderen*, Academia Press, Gent.

Code Van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 4.0.

De Gryse J., Thys C., Van Goidsenhoven W., De Tollenaere J. & Willaert A., 2017. *Felix D'Hoopstraat 176 (Tielt, West-Vlaanderen), Archologienota, Bureauonderzoek (fase 0)*, Ruben Willaert, Brugge.

De Moor G., Lootens M., Van De Velde D. & Meert L., 1996. *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart, Kaartblad 21 Tielt*, Departement Omgeving. Afdeling Vlaams Planbureau voor Omgeving, Brussel.

De Smaele B. & Pieters H., 2017. *Archeologienota naar aanleiding van de uitbreiding van het Shamrock Hotel te Tielt*, Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 5, Gent.

Dondeyne S., Vanierschot L., Langohr R., Van Ranst E. & Deckers J., 2015. *De grote bodemgroepen van Vlaanderen: Kenmerken van de "Reference Soil Groups" volgens het internationale classificatiesysteem World Reference Base*, KU Leuven & Universiteit Gent in opdracht van Vlaamse Overheid, Departement Leefmilieu, Natuur en Energie, Afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen.

Gysseling M., 1960. *Toponymisch woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland (vóór 1226)*.

Massagé L., 2017. *Archeologienota Tielt, Driesstraat: Verslag van Resultaten*, BAAC Vlaanderen Rapport 567, Gent.

Ravyts K. & Struyve P., 1995. *Het Tieltse 1940-1945. BEDREIGD BEZET BEVRIJD*, Heemkundige Kring DE ROEDE VAN TIELT, Tielt.

Sanders J. & Sys Ch., 1988. *Bodemkaart van België. Verklarende tekst bij het kaartblad Wakken 68 E*, Centrum voor Bodemkartering, Brussel.

Swaelens C. & Desemet C., 2018. *Nota: Tielt, Driesstraat: Verslag van Resultaten*, BAAC Vlaanderen Rapport 957, Gent.

Vandeputte O., 1995. *Gids voor Vlaanderen. Toeristische en culturele gids van de Vlaamse gemeenten*, Uitgeverij Lannoo, Tielt.

Vanhoutte C., 2016. *Archeologische prospectie Tielt Meerlaantjesstraat (prov. West-Vlaanderen). Basisrapport*, Monument Vandekerckhove, Ingelmunster.

Van Ranst E. & Sys C., 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Universiteit Gent, Gent.

Van Zijverden W. & De Moor J., 2014. *Het groot profielenboek; Fysische geografie voor archeologen*, Leiden.

7.2 Online bronnen

- <http://www.geopunt.be/>
- <https://www.dov.vlaanderen.be/>
- <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/>
- <https://inventaris.onroenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/>
- <https://cai.onroenderfgoed.be/>
- <http://uurl.kbr.be>
- <https://www.cartesius.be/>
- http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/?local=nl_BE
- <https://geoplannen.omgeving.vlaanderen.be/roviewer/?t=7&m=1&category=2>
- www.geologievannederland.nl
- <https://www.hln.be/tielt/stad-trekt-170-000-euro-uit-voor-restauratie-grafmonumenten~ab566a33/>
- <https://www.tielt.be/product/383/meer-over-tielt>
- <https://www.molenechos.org/verdwenen/molen.php?nummer=3033>
-

8 Lijst van figuren

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het originele gewestplan.....	11
Figuur 2. Plan van de te slopen gebouwen. De te slopen volumes staan roze omlijnd. Zie bijlage voor een plan in hogere resolutie.....	12
Figuur 3. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het bodemgebruiksbestand/landgebruik van de regio (2016).	14
Figuur 4. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het bodembedekkingsbestand uit 2018.	15
Figuur 5. Route van het plaatsbezoek ten opzichte van het GRB kleur.Onder: zicht op het onderzoeksgebied in zuidwestelijke richting vanuit de hoek Kleine Weg en Felix d’Hoopstraat.	16
Figuur 6. Zicht op het onderzoeksgebied vanuit de werf aan de Driesstraat.	17
Figuur 7. Zicht op het weiland en de loodsen aan de Kleine Weg 15.	17
Figuur 8. Zicht op de binnenzijde van de loodsen aan de Kleine Weg 15.	18
Figuur 9. Weilanden in de hoek Kleine Weg en Felix d’Hoopstraat.	19
Figuur 10. Loodsen achter de Axon-kantoren.	20
Figuur 11. Loods, stal en grasland achter de Felix d’Hoopstraat 115.	21
Figuur 12. Situering van het onderzoeksgebied op de traditionele landschappenkaart.....	26
Figuur 13. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de geklasseerde waterlopen en de van nature overstroombare gebieden.	27
Figuur 14. Situering van het onderzoeksgebied op het DHMVII, DTM 1m.	28
Figuur 15. Situering van het onderzoeksgebied op het DHMVII, DTM 1m.	29
Figuur 16. Situering van het onderzoeksgebied op het DHMVII, DTM 1m (boven) met aanduiding van het hoogteprofiel. Onder: hoogteprofiel noordwest - zuidoost.	30
Figuur 17. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de m.d. hillshade.	31
Figuur 18. Situering van het onderzoeksgebied op de potentiële bodemerosiekaart.	33

Figuur 19. Situering van het onderzoeksgebied op de afgeleide erosiegevoeligheidskaart.....	34
Figuur 20. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de fysische steemeenheden van Vlaanderen.	36
Figuur 21. Geologisch 3D-model van het onderzoeksgebied.	37
Figuur 22. Situering van het onderzoeksgebied op de tertiair geologische kaart (1/50.000).....	38
Figuur 23. Situering van het onderzoeksgebied op de quartair geologische profieltypekaart.....	39
Figuur 24. Situering van het onderzoeksgebied op de samengestelde quartair geologische profieltypekaart (1/50.000).....	40
Figuur 25. Situering van het onderzoeksgebied op de bodemkaart.	42
Figuur 26. Situering van het onderzoeksgebied op de WRB soil units kaart.	44
Figuur 27. Situering van de voor het onderzoeksgebied relevante referentieprofielen op de Belgische bodemkaart.	46
Figuur 28. Referentieprofiel WP3P1 (links) en WP4P1 (rechts) (©BAAC). .	47
Figuur 29. Situering van de voor het onderzoeksgebied relevante DOV-boringen op de Belgische bodemkaart.	48
Figuur 30. Situering van de controleboringen ten opzichte van de bodemkaart.....	50
Figuur 31. Controleboring 1.....	51
Figuur 32. Controleboring 2.....	51
Figuur 33. Controleboring 3.....	52
Figuur 34. Inschatting van de bodembewaring ten opzichte van de topografische kaart uit 1969.....	53
Figuur 35. Situering van de boringen en de zone van het OBO.	54
Figuur 36. Situering van de archeologische indicatoren in de omgeving van het onderzoeksgebied.....	56
Figuur 37. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de kaart van Ferraris.....	63
Figuur 38. Situering van het onderzoeksgebied op de kaart van Vandermaelen.	64
Figuur 39. Situering van het onderzoeksgebied op de Atlas der Buurtwegen.	65
Figuur 40. Situering van het onderzoeksgebied op de kaarten van Popp.....	66
Figuur 41. Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart uit 1873.....	67

Figuur 42. Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart uit 1969. Onder: situering van het onderzoeksgebied op de orthofoto uit 1969-1979.	69
Figuur 43. Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto uit 1979-1990.	70
Figuur 44. Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto uit 2005-2007.	71
Figuur 45. Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto uit 2018.	72
Figuur 46. Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto uit 2021.	73

<i>Hembyse Archeologie is een handelsnaam van de in 2017 opgerichte vennootschap Hembyse BV.</i>	
<i>Maatschappelijke zetel:</i>	<i>Vogelhoekstraat 25A, 9050 Gentbrugge</i>
<i>BTW:</i>	<i>BE 0677.720.687</i>
<i>IBAN:</i>	<i>BE25890214307282</i>
<i>BIC:</i>	<i>VDSP BE 91</i>
<i>Telefoon:</i>	<i>0032 472 89 97 66</i>
<i>E-mail:</i>	<i>info@hembyse.net</i>
<i>Website:</i>	<i>www.hembyse.net</i>
<i>Sociale media:</i>	<i>https://www.facebook.com/HembyseArcheologie/</i>

PLAN NR.	Digitaal/analoo aangemaakt	Schaal	Formaat	ONDERWERP
001	digitaal	1:1	A5	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de topografische kaart
002	digitaal	1:1	A5	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de kadasterkaart
003	digitaal	1:1	A5	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het gewestplan
004	digitaal	1:1	A5	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het bodemgebruiksbestand uit 2016
005	digitaal	1:1	A5	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de bodembedekkingskaart uit 2018
006	digitaal	1:1	A5	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de traditionele landschappenkaart
007	digitaal	1:1	A5	Hydrologische situering van het onderzoeksgebied
008	digitaal	1:1	A5	Topografische situering, DHMVII, regionaal
009	digitaal	1:1	A5	Topografische situering, DHMVII, lokaal
010	digitaal	1:1	A5	Hoogteprofiel van het onderzoeksgebied, regionaal
011	digitaal	1:1	A5	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de multidirectionele hillshade
012	digitaal	1:1	A5	Situering van het onderzoeksgebied op de potentiële bodemerosiekaart
013	digitaal	1:1	A5	Situering van het onderzoeksgebied op de afgeleide erosiegevoeligheidskaart
014	digitaal	1:1	A5	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de fysische systeemeenheden van Vlaanderen
015	digitaal	1:1	A5	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de tertiair geologische kaart
016	digitaal	1:1	A5	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de quartair geologische kaart (1/200.000)
017	digitaal	1:1	A5	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de samengestelde quartair geologische profieltypekaart (1/50.000)
018	digitaal	1:1	A5	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de bodemkaart
019	digitaal	1:1	A5	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de WRB soil units kaart
020	digitaal	1:1	A5	Situering van de voor het onderzoeksgebied relevante referentieprofielen op de Belgische bodemkaart
021	digitaal	1:1	A5	Situering van de DOV-boringen in de nabijheid van het onderzoeksgebied op de bodemkaart
022	digitaal	1:1	A5	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de kaart van Ferraris
023	digitaal	1:1	A5	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de kaart van Vandermaelen
024	digitaal	1:1	A5	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de Atlas der Buurtwegen

PLAN NR.	Digitaal/analooq aangemaakt	Schaal	Formaat	ONDERWERP
025	digitaal	1:1	A5	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de kaart van Popp
026	digitaal	1:1	A5	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de topografische kaart uit 1873
027	digitaal	1:1	A5	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de topografische kaart uit 1969
028	digitaal	1:1	A5	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de orthofoto uit 1969-1979
029	digitaal	1:1	A5	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de orthofoto uit 1990
030	digitaal	1:1	A5	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de orthofoto uit 2007
031	digitaal	1:1	A5	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de orthofoto uit 2018
032	digitaal	1:1	A5	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de orthofoto uit 2021
033	digitaal	1:1	A5	Situering van de archeologische indicatoren rondom het onderzoeksgebied
034	digitaal	1:1	A5	Aanduiding van de route van het plaatsbezoek op de GRB kleur
035	digitaal	1:1	A5	Situering van de controleboringen ten opzichte van de bodemkaart
036	digitaal	1:1	A5	Situering van de boringen en het plangebied van het OBO
037	digitaal	1:1	A5	Inschatting van de bodembewaring ten opzichte van de topografische kaart uit 1969
038	digitaal	1:1	A5	Geplande situering (middenas) van de proefsleuven ten opzichte van de gekende bodemverstoringen
039	digitaal	1:1	A5	Inplantingsplan bestaande toestand met aanduiding van de te slopen gebouwen

HEMBYSE ARCHEOLOGIE

Projectcode AOE		Projectlocatie						Type boring			
2020 356		TIELT, Kleine Weg						Controleboring			
BoorN°	1			PlanN°	35		FotoN°	nvt			
Datum	6/07/2022							nvt	Grid		
X(Lamb72)	77860,427m			Y(Lam72)	187894,793m		Z(m)	45,066m			
Type boor	edelman			Ø boorkop	7 centimeter			Techniek	manueel		
Nummer aardkundige eenheid	Begin diepte (cm)	Eind diepte (cm)	Textuurklasse	Kleur	Bijmenging	Andere fenomenen	Vochtigheid	Type bodemstructuur	Ondergrens bereikt JA/NEE	Grensduidelijkheid ondergrens	Aardkundige eenheid
1	0	40	lemig zand	lichtbruin	baksteen, cokes		droog	fijn	ja	scherp	ON
2	40	75	zandige klei	groen(grijs)	baksteen, houtskool, plastic	brokkelig, tertiair	droog	fijn	ja	duidelijk	ON
3	75	90	zandleem	lichtgrijs	baksteenspikkels		klam	fijn	ja	scherp	ON
4	90	150	zandige klei	groengrijs		tertiair	klam	zeer fijn	nee		C
Diepte grondwater (cm)	nvt			Bovengrens roest	nvt		Bovengrens reductie	nvt			
Landgebruik	grasland			Vegetatie	gras, boterbloem, kattenstaart		Weer	droog, bewolkt, warm			
Classificatie Bodemkaart	OB	Classificatie veen	nvt		Classificatie organische bodem	nvt					

HEMBYSE ARCHEOLOGIE

Projectcode AOE		Projectlocatie							Type boring		
2020 356		TIELT, Kleine Weg							Controleboring		
BoorN°	2			PlanN°	35			FotoN°	nvt		
Datum	6/07/2022						nvt			Grid	
X(Lamb72)	77810,130m			Y(Lam72)	187964,405m			Z(m)	44,801m		
Type boor	edelman			Ø boorkop	7 centimeter			Techniek	manueel		
Nummer aardkundige eenheid	Begindiepte (cm)	Einddiepte (cm)	Textuurklasse	Kleur	Bijmenging	Andere fenomenen	Vochtigheid	Type bodemstructuur	Ondergrens bereikt JA/NEE	Grensduidelijkheid ondergrens	Aardkundige eenheid
1	0	20	lemig zand	lichtbruin	industrieel wit, versinterd materiaal		droog	fijn	ja	scherp	ON
2	20	55	zandleem	bruin	cokes, baksteen, industrieel wit		droog	fijn	ja	duidelijk	ON
3	55	105	zandige klei	groengrijs	baksteen, houtskool		droog	fijn	ja	duidelijk	ON
4	105	120	zandige klei	groengrijs	baksteen, zandsteen		klam	fijn	ja	duidelijk	OT
5	120	160	zandige klei	groengrijs		slap	klam	fijn	nee		C?
Diepte grondwater (cm)	nvt			Bovengrens roest	nvt			Bovengrens reductie	nvt		
Landgebruik	grasland			Vegetatie	gras, boterbloem			Weer	droog, bewolkt, warm		
Classificatie Bodemkaart	OB		Classificatie veen	nvt		Classificatie organische bodem	nvt				

HEMBYSE ARCHEOLOGIE

Projectcode AOE		Projectlocatie						Type boring			
2020 356		TIELT, Kleine Weg						Controleboring			
BoorN°	3		PlanN°	35		FotoN°	nvt				
Datum	6/07/2022							nvt	Grid		
X(Lamb72)	77692,682m		Y(Lam72)	187973,596m		Z(m)	46,952m				
Type boor	edelman			Ø boorkop	7 centimeter			Techniek	manueel		
Nummer aardkundige eenheid	Begin diepte (cm)	Einddiepte (cm)	Textuurklasse	Kleur	Bijmenging	Andere fenomenen	Vochtigheid	Type bodemstructuur	Ondergrens bereikt JA/NEE	Grensduidelijkheid ondergrens	Aardkundige eenheid
1	0	40	lemig zand	lichtbruin	silexkeitjes		droog	fijn	ja	scherp	Ap
2	40	110	zandige klei	bruin	geen		klam	fijn	nee		C
Diepte grondwater (cm)	nvt			Bovengrens roest	nvt			Bovengrens reductie	nvt		
Landgebruik	grasland			Vegetatie	gras, boterbloem			Weer	droog, bewolkt, warm		
Classificatie Bodemkaart	OB	Classificatie veen	nvt		Classificatie organische bodem	nvt					

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

Tielt-Kleine Weg_2020I356_Foto's plaatsbezoek

